

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izbaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Fantazija in dejstva

Na tem mestu smo že ponovno pisali o »živčni vojni« in opozarjali čitatele na njeno nevarnost. Pisali smo o njej, še preden je izbruhnila nova vojna v Evropi, kajti »vojna živcev« ni nastala šele z oboroženim spopadom treh velesil, ki si danes stoje nasproti. Ona je tvorila tako rekoč uvod v novo vojno. Toda medtem ko je bila poprej namenjena predvsem verjetnim sovražnikom v novem oboroženem spopadu, je danes namenjena v prvi vrsti narodom in državam izven vojne.

Že dosedanj razplet vojne je pokazal, da je »vojna živcev« v marsičem nevarnejše orožje od samega pravega orožja. Medtem ko je pravo orožje vidno in so ž njim opremljene regularne vojske, je »vojna živcev« neprestano »v zraku«, a je nevidna. Sredstva, ki se jih poslužuje, največkrat ne kažejo na zunaj nobenega znaka nevarnega orožja, ker se vselej poskrbi, da se njihova sumljivost kolikor mogoče zmanjša. Med najbolj značilna sredstva »vojne živcev« spada nekontrolirano razširjanje raznih senzacija, po možnosti kar najbolj vznemirljivih vesti, ki se jejo zmedo. Kjerkoli se pojavijo. Njihov izvor je danes tem težje preveriti, ker se »vojna živcev« ne poslužuje samo ena država, tudi ne samo države, ki so v konfliktu, temveč že tudi države izven njega, med njimi posebno velesile, ki jim stališča nevtralnosti ali nevojskovanja ne diktirajo kakih posebnih obzir na drugih, temveč samo zasledovanje lastnih interesov. Ne smemo namreč pozabiti, da so v tej vojni neposredno udeležene še vedno samo tri velesile, kar štiri pa so izven nje, med njimi tudi dve evropski in Rusija.

Niti v Rimu niti v Moskvi na odgovornih mestih ne prikrivajo, da morajo navzlic svojemu stališču nevtralnosti ali nevojskovanja stalno paziti na svoje interese in samo po tem odrediti svoje zadržanje. Zato so za realističnega opazovalca mednarodnega razvoja spremembe v sedanji politiki obeh držav vedno mogoče, postanejo pa lahko v gotovih primerih celo nujno potrebne. V tem smislu je na primer ravnanje italijanskega lista »Telegrafo« Ansaldo naslovlj v svojem radijskem nagovoru na italijansko vojsko svarilo vsem Italijanom, »ki mislijo, da bo Italija do konca vojne ostala izven konflikta«. Zato da je treba stalno misliti tudi na drugo možnost, na vojno, »na katero se moramo pripraviti«. To je bil smisel Ansaldovega alarma, namenjenega predvsem Italijanom, ki se udajajo utvari o večnem »nevojskovanju«, na drugi strani pa tudi inozemstvu, in sicer onemu, s katerim ima Italija, kakor zatrjujejo v Rimu, »še nepopravne račune«.

Tako ni moglo nikogar presenetiti, da so italijanski listi izbrali prav novi razvoj na evropskem severu, ko je nastal videz, da utegnejo pasti tam velike, znabiti celo končne odločitve, za novo predložitve svojih računov. Ti niso več za nikogar tajnost, saj tvorijo že dolgo jedro vseh nesporazumov med Rimom na eni ter Londonom in zlasti Parizom na drugi strani. Te taktike so se v Rimu že v nekaterih drugih primerih poslužili, pri čemer jim je zveza z Nemčijo vedno prav prišla. Zato je razumljivo, ako so Italijani tudi v novem razvoju zaradi dogodkov na severu izkoristili nemški adut, da bi tako učinkoviteje prikazali zapadu svoje zahteve. Ko so se vsi italijanski listi brez razlike postavili v nordijski zadevi na nemško stran, je oficijelni rimski organ »Giornale d'Italia« začel objavljati iz peresa svojega ravnatelja Virginia Gayde trezno in zmerno pisane članke o italijanskih interesih v Sredozemlju. V njih ne izključuje v naprej angleških in francoskih interesov na tem področju, pač pa znova nakazuje italijanske zahteve, ki jih prikazuje kot italijansko življenjsko vprašanje.

Nerealno bi bilo, ako bi v tem vide-li kak preokret v italijanski zunanji politiki. Vsi inozemski dopisniki v Rimu — opozarjamo tu tudi na dopis našega rimskega poročevalca, ki smo ga objavili včeraj — ne vidijo namreč nobenega znaka, da bi se bilo stališče italijanske vlade glede »nevojskovanja«, kakor je bilo objavljeno v septembru lanskega leta, v čemerkoli spremenilo. Zato odpadejo avtomatično tudi vse fantastične domneve, ki so te dni polnile liste o nekih dozdavnih italijanskih pripravih kjerkoli in proti komurkoli. V Rimu ne taje, da se pripravljajo, in sicer temeljito pripravljajo za primer, da bi se morala končno tudi Italija odločiti za vstop v vojno, toda to še daleč ne pomeni, da bi Italija na tako odločitev mislila že sedaj, odnosno, da bi bila že sklenjena stvar. To pa v naprej izključuje kakršnokoli »avanturo« z italijanske strani, kajti področje, ki zanima Italijo, zanima tudi vse ostale evropske vele-

Reynaudov uspeh v senatu

Francoski senat ie vzela v tajni seji poročilo predsednika vlade o vojnem in političnem položaju z velikim odobravanjem na znanje — Močna okrepitev pozicije Reynaudove vlade

London, 18. aprila. s. (Reuter) Danes popoldne je bilo zaključeno tajno zasedanje francoskega senata, ki se je pričelo v torek zjutraj. Edini namen tajnega zasedanja je bil, da sliši senat poročila vojaške, mornariške in letalske komisije senata in o njih debatira.

Na koncu tajnega zasedanja je imel danes ministrski predsednik Reynaud enouren govor, v katerem je pojasnil vojaški, politični in diplomatski položaj. Glasovanja na tajni seji ni bilo, vendar je bil govor ministrskega predsednika sprejet, kakor se je izvedelo, z izrednim in dolgotrajnim odobravanjem. Takoj po tajni seji je bila popoldne še javna seja senata. Ministrski predsednik Reynaud je podal

kratko izjavo, v kateri je izrazil priznanje visokemu čutu patriotizma in dostojanstvenosti, ki sta se pokazala v tajni seji. Ponovil je namen vlade, da nadaljuje z vsemi sredstvi delo za končno zmago v vojni, v naložim sodelovanju s parlamentom. Ta izjava je doživela zopet izredno odobravanje vsega senata. Vsi senatorji so vstali in prirejali Reynaudu dolgotrajne ovacije. Neprestano so se ponavljali vzkliki: Bravo! Manifestacije so nudile prav neobičajno sliko za francoski senat.

Na podlagi velikega uspeha, ki ga je ministrski predsednik Reynaud ob tej priložnosti dosegel, smatrajo v političnih krogih, da je položaj Reynaudove vlade zelo utrjen.

govzvodni Evropi ugotavlja, da težave, ki so nastale v trgovinskih odnosih med Veliko Britanijo in Italijo, niso nepremostljive, čeprav so bila trgovinska pogajanja prekinjena. Vsekakor je računati z nadaljnjim prizadevanjem zavetnikov, da se blokadni obroč okrog Nemčije popolnoma sklene, vendar bi bilo mogoče tudi v takem primeru še zmerom v polni meri vpoštevati italijanske interese. Nasproti vestem o proglasitvi Barja za vojno področje in o nekih italijanskih okupacijskih podvigih na drugi strani Jadrana, ki so se izkazale za neresnične in so bile tudi že demantirane, so se pojavile tudi vesti, da so Angleži neposredno prizadetim državam zagotovili, da jim bodo stavili nemudoma na razpolago vse potrebne količine najmodernejšega orožja.

žav Balkanske zveze za 27. maja v Dubrovnik. Turska delegacija odpotuje tjakaj pod vodstvom trapezantskega poslanca v turskem parlamentu Hasana Saka.

Neutemeljene alarmantne vesti

Rim, 18. aprila. AA. Diplomatski urednik Agencije Stefani piše, da je začel tisk zapadnih demokracij sedaj novo ofenzivo ter širi alarmantne vesti, v katerih obtožuje Nemčijo, da želi napasti gotove države v jugovzhodni Evropi. S tem v zvezi se objavljajo popolnoma netočne vesti, da je Nemčija poslala v jugovzhodne evropske države vojaštvo, preobleceno v turisti, in da pripravljajo državni udar na Madžarskem, kjer naj bi se ustanovila čisto germanofilska vlada. Tisk zapadnih demokracij napada tudi Italijo, češ da namerava izvršiti nova osvajanja v smeri proti vzhodu ter v prvi vrsti zasesti neke otoke na Jonskem morju. Isti tisk prinaša tudi netočne vesti, da bo rumunska vlada preprečevala izvoz petroleja in žita.

Rim, 18. aprila. AA. Italijanski uradni list objavlja zakon, ki pooblašča vojnega ministra, da vpolklic v toku 1940 na orožne vaje letnike 1911, 1912, 1913 in 1914. Omenjeni letniki bodo poklicani pod orožje, ko bo smatralo vojno ministrstvo to za najpriladnejše.

Nemška misija v Italijo italijanska v Nemčijo

Rim, 18. aprila. s. (Reuter). Popoldne je bilo uradno javljeno, da je bil med nemško in italijansko vlado dosežen sporazum, na podlagi katerega bosta Nemčija in Italija poslali vsaka svojo vojaško misijo v drugo državo. Ni še znano, kdaj odide italijanska misija v Nemčijo.

Glede sedanjega bivanja nemške vojaške misije v Rimu pravi uradno poročila, da je v skladu s sporazumom, sklenjenim pred dvema letoma, da bosta obe armadi stalno v medsebojnih stikih.

Odmev ureditve plovbe na Dunavu

London, 18. aprila. j. (Havas). Odločitev mednarodne podonavske komisije, da pristane na kontrolno službo ki jo bodo skupno izvajale ob Dunavu ležeče države, je napravila v Londonu zelo ugoden vtis. V merodajnih krogih pripisujejo temu sklepu velik pomen, tako z gospodarskega, kakor tudi z zgolj prometnega vidika ker je s tem zajamčeno nemoteno razvijanje plovbe na Dunavu. Isti krogi nadalje poudarjajo velik politični pomen nove ureditve na Dunavu, ki jasno izpričuje željo balkanskih držav, braniti skupno svoje pravice, ki jih imajo v svojih vodah ter iztrgati plovbo na Dunavu iz vpliva vojskujočih se držav. Končno ti krogi naglašajo, da je beograjski dogovor zelo ugoden faktor za ohranitev miru v jugovzhodni Evropi.

Gospodarski svet Balkanske zveze

Ankara, 18. aprila. j. (Havas). Kakor se je zvedelo, je sklican gospodarski svet dr-

Beograd—Moskva

Odmev pogajanj za uvedbo gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Sovjetsko unijo

Curih, 18. aprila. z. V evropski politični javnosti je vzbudil sklep jugoslovenske vlade, da se prične pogajati s Sovjetsko Rusijo za ureditev trgovinskega prometa med obema državama, veliko pozornost. »Neue Zürcher Zeitung« poudarja na osnovi svojih informacij iz Beograda, da bo Jugoslavija pri tem postopala z največjo previdnostjo. List beleži, da je že turški zunanji minister Saradzoglu za časa svojega lanskega obiska sondiral teren v tej smeri in zbral nekaj dragocenih informacij za jugoslovensko vlado. Ko je izbruhnila vojna in je Sovjetska Rusija intervenirala na Poljskem, je postalo jasno, da se bodo morali urediti odnosi tudi med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo. Vojna med Finsko in Sovjetsko Rusijo je razvoj v tej smeri nekoliko zadržala. Moskovski mir pa je pokazal, da je ureditev gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo stvarno mogoča. Cvetkovičeva vlada je že dalje časa mislila na ureditev tega problema. S pričetkom tega leta so bili navezani prvi osebni stiki. Pri tem pa ni posredovala nobena tuja velesila.

»Basler Nachrichten« beležijo, da so bili prvi stiki med sovjetsko in jugoslovensko

vlado vzpostavljene v Bukarešti in Sofiji. Ugotovilo se je, da tudi Sovjetska Rusija dejansko želi, da bi se uredila nekatera aktualna vprašanja med obema državama. Po mnenju lista si je za zblizanje Jugoslavije in Sovjetske Rusije najbolj prizadevala bolgarska vlada.

London, 18. aprila. s. (Reuter). Vest o začetku sovjetsko-jugoslovenskih trgovinskih pogajanj je izzvala v diplomatskih krogih presenečenje. Mislijo, da tvori začetek teh pogajanj prvi korak k vzpostavitvi diplomatskih odnosov med Sovjetsko Rusijo in Jugoslavijo.

Dogovor med Moskvo in Rumunijo

Rim, 18. aprila. s. (Havas). Po tukajšnjih informacijah, ki jih potrjujejo v Bukarešti, je bil med sovjetsko in rumunsko vlado dosežen sporazum, na podlagi katerega se sovjetska in rumunska vojska umakneta za 10 km od meje.

Japonsko mika Holandska Indija

Holandska odklanja vsako tujo zaščito svojih kolonij v Aziji

Tokio, 18. aprila. s. (Reuter). Japonskega zunanjega ministra Arito je danes posetil holandski poslanik. Kakor izjavljajo v dobro poučenih krogih, je ob tej priložnosti poslanik ponovil izjavo, ki jo je že pretekli torek podal holandski zunanji minister van Kleffens, ko je dejal, da Holandska ni prosla in tudi ne namerava prositi nobene države za zaščito Holandske Indije ter da je sploh nasprotna zaščiti ali intervenciji v Holandski Indiji, pa naj si bo ta kakršnekolik vrste.

Zastopnik japonske mornarice je kljub temu danes ponovil novinarjem, da je japonska mornarica zelo zaskrbljena zaradi porušitve sedanjega stanja v Zapadni Indiji, ker bi vsaka sprememba, ki bi nastala tam kot rezultat vojne v Evropi, razširila konflikt na Daljni vzhod. Zastopnik mornarice je dalje izjavil, da ni nič čudnega, če je Japonska zaskrbljena zaradi Holandske Indije, ko se vendar Zedinjene države postavljajo za zaščitnico Grönlandije.

Haag, 18. aprila. s. (Reuter). Največja holandska patriotska organizacija v Holandski Indiji, »Vaterland« je poslala holandski vladi spomenico, v kateri zahteva energičnih ukrepov proti nelegalnim državljanom v Holandski Indiji. Spomenica pravi, da je v posameznih mestih več pristavev nacionalno socialističnega pokreta in da imajo ti svoje simpatizerje tudi med uradnimi krogi na otočju.

Balkan in Indija pred angleško zbornico

Ministrski predsednik Chamberlain o balkanski konferenci v Londonu — Položaj v Indiji je zelo težaven

London, 18. aprila. s. (Reuter). Odgovarjajoč na neko vprašanje, je podal ministrski predsednik Chamberlain danes v spodnji zbornici naslednjo izjavo o konferenci angleških poslanikov na Balkanu, ki je bila v ponedeljek zaključena v Londonu:

Tekom približno 9 dni, ko so se mudili angleški poslaniki z Balkana v Londonu, so bila z njimi proučena glavna vprašanja položaja v jugovzhodni Evropi. Pri konferencah sta bila navzoča tudi angleška veleposlanika v Rimu in Moskvi. Razen sestankov z raznimi člani vlade so se angleški poslaniki posvetovali tudi z lordom Swintonom, predsednikom novoustavljene družbe za pospeševanje angleške trgovine z Balkanom, ki je dobila ime »United Kingdom Commercial Corporation«. Razgovori so pokazali posebno zanimanje, ki ga angleška vlada posveča prizadetim državam. Glavni predmet razgovorov je bil ohranitev miru in pospeševanje varnosti na Balkanu in v podunavskih državah. Angleška vlada zelo želi, da bi videla povečanje medsebojnega razumevanja med temi evropskimi državami. Nobena izmed njih nima razloga za bojazen, da bi zavetniki kdajkoli ogrozili njeno neodvisnost. Angleška vlada si tudi prizadeva, da zagotovi stalno povečanje angleškega trgovinskega prometa s temi državami.

Notranji minister Anderson je sporočil, da je vlada med civilno prebivalstvo v Angliji razdelila že dva in četrtil milijona jeklenih zaklonišč za zaščito pred letalskimi napadi, ki nudijo zaščito 11 in pol milijonem oseb. Tu se niso poveševana razna javna zaklonišča kakor tudi ne ona v kletih privatnih hiš.

Za interelacijami je razpravljaj parlament o položaju v Indiji, v zvezi s predlo-

gom za podaljšanje pooblastil 7 proviziornim vladam, ki so bile imenovane po odstoku kongresnih ministrstev. Državni podtajnik za Indijo Mill je izjavil v svojem govoru, da je bilo prekinjenje razgovorov med podkraljem in Gandhijem vladi v veliko razočaranje. Kongres zahteva popolno neodvisnost Indije, česar pa vlada ne more sprejeti. Kongres odklanja celo statut dominiona, kar pa bi porušilo imperialno strukturo in bi pomenilo popolno prekinitev sedanjega položaja ter tudi obveznosti, ki jih ima Anglija napram manjšinam v Indiji. Pa tudi muslimanski predlog za ustanovitev avtonomnih ozemelj bi bil nasproten edinstvi Indije. Položaj v Indiji trenutno ne opravičuje nikakega optimizma. Edina dobra stran je, da je Gandhi izrazil željo po odstranitvi diferenc med posameznimi kastami in manjšinami v Indiji. Podkralj je slej ko prej voljan delati za ublažitev teh diferenc. Resolucija, ki jo je sprejel kongres v Ramgaru, pravi, da bo kongres brez oklevanja uvedel civilno nepokorščino, kakor hitro bo organizacija v to svrhu izvedena. Če bo na nesrečo ta sklep res uresničen, bo angleška vlada nastopila proti njemu z vsemi protukrepi.

V sličnem smislu je govoril v zgornji zbornici minister za Indijo lord Zetland. Izjavil je, da je bistveno vprašanje bodočnosti Indije v tem, ali bo kongres zaprl vrata do onega edinstva Indije, za katerega se sam tako močno zavzema. Od tega vprašanja je odvisna usoda Indije. Izrazil je upanje, da bo še mogoče najti zlato pot, ki vodi do sprave. V štirih provincah v Indiji, ki imajo še redno vlado, posluje administracija brezhibno, kar daje upanje za boljšo bodočnost.

Italija in zavezniki

Italijanska vlada bo baje zopet protestirala proti razširjenju blokade na Balkan

London, 18. apr. z. »Evening Standard« napoveduje v svojem današnjem uvodniku, v katerem razpravlja o položaju na Bližnjem vzhodu in še posebej na Balkanu, da bo italijanska vlada v kratkem gotovo spet protestirala pri zapadnih velesilah proti razširjenju blokade na Balkan in dežele ob vzhodnem delu Sredozemskega morja. Angleški vladni krogi sicer še nič ne vedo, da bi se pripravljali kak protest in zagotavljajo celo, da je sporazum med Italijo in zaveznikoma še zmerom mogoč. Če pa bi se Italija odločila za kakšne posebne ukrepe na teh

področjih, bi morala pač računati s tem, da so tudi zavezniki pripravljene na vsak mogoč razvoj položaja v jugovzhodni Evropi in na Bližnjem vzhodu.

Nevtralni opazovalci v Rimu po navedbah omenjenega lista sodijo, da se Mussolini še ni definitivno odločil, ali naj gre Italija v vojno na nemški strani. V svoji politiki je imel Mussolini doslej zmerom srečno roko. Vodilna misel Mussolinija kakor tudi Ciana je še zmerom, da bi Italija ostala izven vojne.

Curih, 18. apr. z. »Neue Zürcher Zeitung« v poročilu o razvoju položaja v ju-

sile, od katerih so tri v vojni, ena pa formalno nevtralna. Sto in sto tehničnih razlogov govori na tem področju proti »avanturam«, ne le za Italijo, temveč tudi za vse ostale velesile. Zato imajo v Rimu prav, ko zatrjujejo, da so vesti, ki govorijo o razširjenju evropske vojne tudi na Sredozemlje ali evropski jugovzhod, samo fantastični alarmi, ki ne odgovarjajo dejstvom. Vse te senzacije brez realne podlage lahko mirno uvrstimo v vrsto standardiziranih proizvodov »živčne vojne«. Njihov namen je samo beganje širokih množic.

Res je, da so se italijanski listi z vsjo odločnostjo zavzeli te dni za nemško stvar, toda to povsem odgovarja izpolnjevanju politične in vojaške pogodbe z Nemčijo z dne 22. maja 1939, ki v svojem drugem členu pravi med drugim: »Ako bodo varnost ali drugi interesi ene izmed podpisnic ogroženi od zunaj, bo druga podpisnica nudila ogroženi stranki vsvojo politično in diplomatsko podporo, da se ta nevarnost odpravi.« Doslej še ne moremo trditi, da bi italijansko-nemško sodelovanje prešlo to stopnjo »politične in diplomatske podpore«, o kateri govori navedena pogodba. Značilno je, da je rimski poluradni »bulletin« »Informazi-

oni del Giorni« glede na zavezniške kritike na naslov italijanskih listov izdal pojasnilo, v katerem pravi med drugim: »V ostalem ni italijansko časopisje izreklo nobene prenagljene sodbe, temveč je povsem pridno zabeležilo samo dejanske činitelje, ki so kazali na nemške uspehe. To odgovarja končno od Italije k temu konfliktu zavzetemu posebnemu stališču, po katerem naj bi bilo razširjenje konflikta očitvidno v želji zaveznikov.«

Dejstvo je potemtakem, da se Italija ne želi prenagljiti z nobeno odločitvijo, ki bi skalila mir na evropskem jugu. Homatije na severu, glede katerih se je postavila na nemško stran v smislu svoje pogodbe z Nemčijo, je izrabila samo za to, da zopet enkrat glasno predloži zaveznikom svoje sredozemske zahteve, ne da bi se zaradi tega odpovedala stališču »nevojskovanja«, a ne da bi seveda opustila ob enem pripravo za morebitno udeležbo v sedanji vojni, kakor je o tem govoril ravnatelj »Telegrafa« Ansaldo. Vse drugo je očitvidno plod fantazij in del »vojne živcev«. Ta pa sili danes povsod k enemu samemu zaključku: k čim večji čuječnosti in pozornemu opazovanju, ne pa k zbeganosti, ki je danes morilka narodov.

NA NORVEŠKEM ZBIRATA OBA TABORA SVOJE MOČI

Po francoskih informacijah nemške čete, ki so bile izkrcane na Norveškem, ne presegajo 60.000 mož

London, 18. aprila. s. (Reuter). Vojno ministrstvo je nocoj izdalo komunikacijo, ki pravi, da se izkrcavanje angleških čet na Norveškem nadaljuje. Angleška vojska je stopila v stik z norveško vojsko in operacije se nadaljujejo.

Pariz, 18. aprila. AA. (Havas). Vojaški položaj na Norveškem se še zmerom da izraziti s približevanjem, ki je uvod v spopade med obema nasprotnikoma. Obe stranki zdaj organizirata solidna oporišča za izkrcavanje in za čim boljše oskrbo. V severnem delu države so norveške in britanske čete zdaj v tesnem sodelovanju in potiskajo nemške čete proti švedski meji. Mislijo, da je popolno očiščenje pokrajine Narvik le še vprašanje nekaj dni, ali pa celo samo nekaj ur.

V drugem predelu, zasledenem po Nemcih, to je v pokrajini Trondheim, so Nemci zavzeli Majerker, pri Oslu se jim je pa posrečilo kljub norveškemu odporu prodreti za nekaj 50 km. V srednjem delu Norveške t. j. severovzhodno od Osla, so Nemci zavzeli Kongsvinger po hudih bojih, tako da zdaj kontrolirajo švedsko mejo od Kongsvingerja pa vse do morja. Ta položaj bi jim morda omogočil napad z boka proti švedski v primeru kršitve njene nevtralnosti. Severno od Osla so Norvežani ustvarili novo fronto, raztezajočo se od Elveruma pa do Fosa.

Po informacijah iz zanesljivega vira ne presegajo nemške čete, ki so jih doslej izkrcali na Norveškem, 60.000 mož. V Tronhjenu se je Nemcem posrečilo dobiti ojačenje z letali. Oskrba sama se pa zdi, da je zelo otežena zaradi srditega obstreljevanja letališč po britanskem letalstvu in britanski mornarici.

Nemci dobivajo ojačenja

Stockholm, 18. aprila. s. (Ass. Press.). Iz Osla poročajo, da so danes dospela tja ojačenja za nemško vojsko, in sicer za vse vrste orožja. V Oslu so povsod pričeli postavljati vreče peska pred vhode v hiše, izlože trgovin pa so bile zavarovane z deskami. Izgleda, da pričakujejo Nemci letalskih napadov.

»Svenska Dagbladet« poroča, da se je 10 km od Namsosa izkrcalo okoli 400 nemških vojakov, ki so jih pripeljala nemška transportna letala.

Agencija Exchange Telegraph javlja, da je trdnjava Bolano ob vходу v Oslofjord še vedno v norveških rokah.

Berlin, 18. aprila. AA. (DNB). Po najnovejših poročilih z Norveškega je položaj pri Narviku ostal danes dopolnjen nespremenjen. Britanske čete niso izvršile nobenega poskusa izkrcavanja. Blizu Narvika se nahajajo manjše britanske pomorske enote.

Srditi letalski napadi na Stavanger

London, 18. apr. j. (Reuter). Admiraliteta objavlja:

Širokopotezne akcije angleškega letalstva so bile tekom včerajšnjega dneva in v minuli noči izvedene na raznih točkah norveške obale. Glavni cilj britanskega letalstva je bil tudi to pot Stavanger, kjer so angleška letala opazila ob robu letališča veliko število sovražnikovih letal. Angleška bombna letala so, letec deloma visoko, deloma pa prav nizko nad letališčem, obsula nemška letala z bombami. Nekaj bomb je zadelo železniško progo v bližini, nekaj drugih pa je padlo v skupino nemških transportnih letal, ki so parkirala ob jugozapadnem robu letališča. Celotni napad je trajal dobro uro. Angleška letala so na letala na močan odpor nemških bojnih letal. Razen nemških letal ki so bila uničena na stavangerskem letališču, se je angleškim letalom posrečilo sestreliti tudi nekaj nemških letal, ki so se dvignila v obrambo.

Drugi napad so angleška letala izvedla na stavangersko letališče ponoči ter povzročila mnogo nove škode. Angleška izvidniška letala so včeraj nadaljevala s svojimi patrolnimi poleti nad norveškimi fjordi in nad otočjem pred norveško obalo. Na teh poletih so angleška letala z majhne višine izvedla napad na neko podmornico ter je ena bomba zadela svoj cilj. Dalje so letala napadla neko nemško transportno ladjo. Tri angleška letala, ki so se udeležila teh poletov, se niso vrnila na svoja oporišča.

Nemško vojno poročilo z norveške fronte

Berlin, 18. apr. br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje vojno poročilo:

V področju pri Narviku so manjše angleške čete včeraj prvič poskušale, da bi se izkrcale, in sicer pri Elbergarsmönu v Herjangsfjordu. Nemške čete, ki so bile tam razmeščene, so jim to onemogočile.

V teku včerajšnjega dne so britanska letala napadla Trondhjem. Nemška protiletalska obramba je letala pregnala, tako da je bil napad brez uspeha.

Na področju Bergena je dan mirno potekel.

Včeraj jutraj so angleške križarke iz velike daljave obstreljevale Stavanger. Od drobec granat so bila poškodovana 4 nemška letala. Formacija nemških bojnih letal je nato napadla ladje, ki je obstreljevala luko, in še drugo angleške vojne ladje, ki so operirale nekoliko dalje proti severu. Kakor je bilo že včeraj posebej objavljeno, je bomba največjega kalibra zadela v sredo neko križarko, ki je se takoj potopila. Štiri nadaljnje težje in najtežje bombe so zadele v polno nekaj manjših in večjih križark. Velika bomba je zadela v polno tudi neki rušilec. Križarke so bile tipa »Suffolk« in »London«. Opaziti je bilo, da se je neka zadeta ladja popolnoma približala drugi vojni ladji in se močno nagnila na njeno stran. Imela je ob boku hude poškodbe in na morju so se pojavili veliki oljnati madeži.

Na področju okrog Osla so nemške čete prodrele dalje na vse strani ter so povsod dosegle cilje, ki so jim bili določeni. Prodiranje bojnega oddelka od Kongsvingerja proti severu se nadaljuje.

Nemška letala so severovzhodno ob Arendala napadla dve norveški torpedovki. Ena izmed njih je zadela težka bomba. Ladja je nasledila na pečine ob obali, a posadka jo je v begu zapustila. Zasedovanje druge ladje se je nadaljevalo. Nad vsem srednjim in severnim delom Severnega morja so bile nemške letalske sile znova na izvidniških poletih ter so zbrale pomembne podatke o položaju in gibanju sovražnih pomorskih vojnih sil.

Borba proti podmornicam v Skageraku in Kattegatu se je nadaljevala. Oskrba norveških luk se je kljub neugodnim prilikam na morju po načrtu še bolj pospešila.

Nemci zasedli letališče Vaernes

London, 18. aprila j. (Reuter). Z dobro poučene strani javljajo, da so nemške čete zasedle letališče Vaernes v bližini mesta Hella, ki leži približno 14 milj vzhodno od Osla.

Trdnjava Hegra še v norveških rokah

Helsinki, 18. apr. j. (Havas). Radio Helsinki objavlja vest iz švedskega lista »Boshus posten«, ki pravi da je vhod v Oslofjord zdaj že popolnoma pod kontrolo nemških čet, ki pa so že izpostavljene čedalje hujšim napadom Norvežanov. Na drugi strani poroča isti list, da je trdnjava Hegra še zmerom v norveških rokah. Mobilizacija v južni Norveški le počasi napreduje.

Minister Cross o ogroženosti Švedske

London, 18. aprila AA. (Reuter). Minister za gospodarsko vojno Cross je imel snoči v Sheffieldu govor, v katerem je

Poostritev blokade na Tihem morju

Sovjetska unija zalaga Nemčijo preko Vladivostoka s surovinami, ki so zelo važne za vojno industrijo

London, 18. aprila. j. (Reuter). V merodajnih angleških krogih izjavljajo, da je Anglija z največjo pažnjo proučila vprašanje tihotapstva raznega za vojno potrebne blaga, ki prihaja v Nemčijo preko Sovjetske unije v največji meri preko Vladivostoka. Vprašanje tega tihotapstva se zdi Angliji izredne važnosti, ki v polni meri opravičuje željo zapadnih zaveznikov, da poostri svojo blokada na Tihem oceanu, kakor sta jo že poostri na Atlantiku. V istih krogih naglašajo, da je bil promet med Vladivostokom in lukami na zapadni ameriški obali pred vojno precej majhen, da se je pa takoj ob pričetku vojne silno razmahnil in zelo priložil na pomenu. V Vladivostok prihajajo iz Amerike zlasti štiri vrste surovin, ki so za vojno industrijo odločilnega pomena in to so: molibden kavčuk, baker in kositer. Te surovine se danes uvažajo v Vladivostok v neprimerno večjih množinah, kakor pa jih more Sovjetska unija potrebovati. Popolnoma upravičen je sum, da razen teh štirih surovin Sovjetska unija oskrbuje preko Vladivostoka Nemčijo še z raznim drugim blagom, katerega normalni dotok v Nemčijo je za zaveznikiška blokada odrezala.

Omenjene štiri vrste surovin za Nemčijo ne prihajajo v Sovjetsko unijo direktno, marveč po ovinkih. Tako je n. pr. ameriški baker, predno je prispel v Vladivostok, napravil ovinek preko Mehike, in kositer, ki ga Nemčija kupuje v Holandski Indiji, potuje najprej v svobodno newyorško luko in se šele odtam usmeri na Tih ocean, po katerem pride slednjih v Vladivostok. V merodajnih angleških krogih pripominjajo, da se je Sovjetska unija po trgovinski pogodbi, ki jo ima z Nemčijo, zavezala dobavljati Nemčiji dnevno najmanj tisoč ton raznega za vojno industrijo nujno potrebnega blaga. To je pač dovolj velika množina, da zasluži s strani zaveznikov najskrbnejše zastražene poti, po katerih prihaja na svoje mesto.

Nemški napad na angleško podmornico

Berlin, 18. aprila. br. (DNB). Nemška bojna letala so davi vzdolž jugozapadne norveške obale opazila neko angleško podmornico, ki je bila morda kakda dva metra pod vodo. Letala so se takoj spustila tik nad morskno gladino ter obsipala podmornico z bombami. Ena bomba jo je zadela dva metra za periskopom. Podmornica se je potopila. Letala so nekaj časa krožila

Švica se bo branila z vsemi silami

Bern, 18. aprila. j. (Havas). Glede na trenutni mednarodni položaj ter upoštevajoč najnovejšo dogodke, je smatral švicarski zvezni svet za potrebno, sprejeti sklep glede »vojne mobilizacije« v primeru, da bi bila švica napadena. Zvezni svet je imel dopolne skupaj z generalom Guisanom ter častniki generalnega štaba dolgo sejo, na kateri je bil natančno proučen splošni mednarodni položaj. Zvezni svet je nato osvojil vse potrebne predloge za primer, da bi se morala izvršiti mobilizacija. Po seji je bil izdan službeni komunikacijo, ki pravi med drugim, da je treba smatrati vse informacije, da ne bi bila zvezni svet in vrhovno vojno poveljstvo trdno odločena upreti se vsakega napadu, zgolj za plod nemške propagande. Naša država, pravi komunikacija, se bo branila do kraja in z vsemi razpoložljivimi sredstvi proti vsakemu napadalcu. Zvezni svet je nato izdal odlok o postopnem formiranju novih teritorialnih čet.

izrazil mnenje, da bi Nemčija lahko prihodnji mesec napadla Švedsko. Na zapadu je pred Nemčijo trden zid, ki ga ne bo prebila, in je zato verjetnejše, da se bo obrnila proti nevtralcem, da bi si zagotovila preskrbo in lahko napadla angleške prevoze. Nemčija ne more nabavljati železne rude iz drugih držav kot iz Švedske, zavedati pa se mora, da bodo angleške čete ostale v Narviku. Pridročam Švedski, da napravi vse, da ne bi bila presenečena. Mi gojimo napram njej simpatije in smo pripravljeni, nuditi ji vsako pomoč, če bi bila napadena. Toda mi moramo zahtevati tudi od nje, da napravi vse, da tudi sama sebi pomaga. Stoji naj na straži pred nevarnostjo ter poskrbi, da odbije vsak napad.

London, 18. aprila. o. United Press poroča s švedsko-norveške meje, da grade švedski vojaški pospešeno na raznih krajih žične zapreke ter strojnišča gnezda kakor tudi razne druge ovire proti morebitnemu bliskovitemu napadu.

Stockholm, 18. aprila. o. (United Press). Ameriški konzul Halet Johnson je opozoril vse tukajšnje ameriške državljane, naj se takoj pripravi na odhod, ako bi bila odredjena evakuacija mesta.

Demobilizacija danske vojske

Kodanj, 18. aprila. br. (DNB). Danes je bila izvedena demobilizacija danske vojske. Za enkrat v vojaško službo ne bodo vpoklicani niti naborniki. V službi ostanejo le manjši oddelki vojakov, ki bodo skrbeli za red in varnost v deželi.

Izmišljena vest o atentatu na Himmlerja

Berlin, 18. aprila. br. (DNB). Včeraj so se razširile govorice, da je bil izvršen na Danskem atentat na šefa nemške državne policije Himmlerja. Himmler naj bi bil na Danskem izvršil neke inspekcije. Na današnjem sestanku tujih novinarjev je bila ta vest demantirana. Objavljeno je bilo, da Himmler sploh še ni bil na Danskem.

Poostritev blokade na Tihem morju

Sovjetska unija zalaga Nemčijo preko Vladivostoka s surovinami, ki so zelo važne za vojno industrijo

London, 18. aprila. j. (Reuter). V merodajnih angleških krogih izjavljajo, da je Anglija z največjo pažnjo proučila vprašanje tihotapstva raznega za vojno potrebne blaga, ki prihaja v Nemčijo preko Sovjetske unije v največji meri preko Vladivostoka. Vprašanje tega tihotapstva se zdi Angliji izredne važnosti, ki v polni meri opravičuje željo zapadnih zaveznikov, da poostri svojo blokada na Tihem oceanu, kakor sta jo že poostri na Atlantiku. V istih krogih naglašajo, da je bil promet med Vladivostokom in lukami na zapadni ameriški obali pred vojno precej majhen, da se je pa takoj ob pričetku vojne silno razmahnil in zelo priložil na pomenu. V Vladivostok prihajajo iz Amerike zlasti štiri vrste surovin, ki so za vojno industrijo odločilnega pomena in to so: molibden kavčuk, baker in kositer. Te surovine se danes uvažajo v Vladivostok v neprimerno večjih množinah, kakor pa jih more Sovjetska unija potrebovati. Popolnoma upravičen je sum, da razen teh štirih surovin Sovjetska unija oskrbuje preko Vladivostoka Nemčijo še z raznim drugim blagom, katerega normalni dotok v Nemčijo je za zaveznikiška blokada odrezala.

„Scharnhorst“ in „Deutschland“ izgubljeni

Stockholm, 18. aprila. s. (Reuter). Po švedskih poročilih je bilo v nedavnih bojih pri Narviku potopljenih skupno 40 vojnih in trgovinskih ladij raznih narodnosti, ki leže sedaj v narviškem fjordu in okolici. Deloma tudi na obalah. Ena izmed potopljenih ladij je nemška oklopnica »Scharnhorst«, katere zadnji del leži v vodi. Tudi v luki v Trondhjenu je bila potopljena neka večja nemška vojna ladja, baje oklopnica »Deutschland«.

Danski in norveški mornarji v angleški službi

London, 18. aprila. AA. (Havas). Mornarji norveške in danske trgovinske mornarice sodelujejo sedaj z angleško trgovinsko mornarico ter se poslužujejo angleških pristanišč. Mornarji prejemajo tudi iste plače kot angleški mornarji. Preskrbljeno je tudi, da se bo trgovinsko ministrstvo skupno s krajevnimi oblastmi poigralo čim bolj za zaveznikiško mornarje.

Spopad ob jugovzhodni angleški obali

London, 18. aprila. j. (Reuter). Prebivalci nekaterih mest ob jugovzhodni angleški obali so slišali sinoči ob 22. z morda močno streljanje in silne detonacije, ki so se čule, kakor da izvirajo od zračne boje, ki se je morala razviti nekje blizu obale. Letal zaradi teme ni bilo mogoče videti in v omenjenih mestih tudi ni bil nikjer dan letalski alarm. Topovsko streljanje je moralo, po zvoku sodeč, izvirati z vojnih ladij.

Kakor naknadno javlja angleška admiraliteta, se mora smatrati da so s podmornico »Thistle« videli poginili tudi 4 častniki ter 49 članov posadke.

Amerika bo gradila oklopnice po 50.000 ton

Washington, 18. aprila. s. (Ass. Press.). Admiral Stark je izjavil danes pred mornariško komisijo senata, da bodo Zedinjene države odslej gradile predvsem velike oklopnice po 50.000 do 52.000 ton. Po informacijah ameriške vlade ima Japonska že v gradnji več oklopnic po 43.000 ton.

Kralj Jurij v Birminghamu

London, 18. aprila. s. (Reuter). Kralj in kraljica sta danes posetila Birmingham ter sta si ogledala več municijskih tovarn v okolici. Prisostvovala sta tudi veliki vaji oddelkov za zaščito pred letalskimi napadi. Istotako sta si ogledala vaje tankov.

Kaj pravijo o nas Madžari

Beograjski poročevalec budimpeštanskega »Pester Lloyd« podaja v enem izmed svojih poslednjih dopisov zelo objektivni pregled položaja v Jugoslaviji. Poročevalec najprej poudarja, da so poslednji mednarodni dogodki močno potisnili v ozadje vse notranjepolitično delovanje. Ljudje zasledujejo mednarodni razvoj z velikim zanimanjem, toda brez nervoze. Ne more se trditi, piše med drugim, da bi javno mnenje izgubilo svoj mir. Nasprotno lahko celo govorimo o ojačenju splošnega obrambnega duha. Zadnji dogodki so Jugoslovence samo utrdili v prepričanju, da organiziranega odpora ne morejo tako

lahko zlomiti niti mnogo močnejše sile. Jugoslavija pa je s svojimi 15 milijoni prebivalcev in s svojo narodno vojsko ena izmed vojaško najmočnejših srednje velikih držav v Evropi. Zaupanje v lastno moč pada tuju v Jugoslaviji najbolj v oči S strogo nevtralnostjo in odločno obrambo svojih pravic računajo v Jugoslaviji, da bodo mogli ohraniti mir. Na Jadranu, kjer je Jugoslavija zelo interesirana, je položaj nespremenjen in miren. Sploh pa so odnosi Jugoslavije z vsemi sosedi dobri in prijateljski, tako da o kakih neposrednih nevarnostih ne more biti govora.

»Italija je v miru in vojni«

Italijanski katoliški list »Avvenire« Italije, ki večkrat zelo zanesljivo tolmači italijansko zunanjo politiko, v svojem uvodniku takole tolmači stališče Italije v sedanjih vojni:

»Mi smo v miru in vojni. Smo v miru, a vendar, naj bodo še tako lahke posadke broda, ki je v gibanju, in še tako hudi valovi, ki ga zibljejo, da je tako, se imamo zahvaliti samo pazljivosti roki onega, ki brod vodi. Naš mir predstavlja danes borbo voje in modrosti. Mi namreč razpolagamo z danes zelo redkim blagom. Toda nekaj ne smemo pri tem pozabiti. Nikdar se ne bomo zavzeli za zaščito kukavičarjev. V Italiji je sila, ki je tako rekoč nevidno vedno

prisotna: to je napor za oborožitev naroda. Najnovejši dogodki so nam dali praktično izkušnjo: Gorje narodom, ki se pušče mirno uspravljajo! Možnost je namreč, da se zbudimo kot gostje v mestu, katerega gospodarji smo. Sila ne ustvarja pravice, toda tudi najbolj sveto pravo utegne čuti potrebo po sil. Italija ima svojo nepogrešljivo smernico, ki jo je mogoče prikazati v tej sintezi: naša lastna zgodovinska mislija, naša zemljepisna sturgost in naša svoboda na Sredozemskem morju. Mi smo miroljubni in pripravljeni. Zanašamo se na nas in nimamo nikake želje, da bi propadli. Mi smo za pravico in zaupanje.

Francosko in nemško vojno poročilo

Pariz, 18. aprila. AA. (Havas). Vojno sporočilo z dne 18. aprila jutraj pravi: Nič pomembnega.

Pariz, 18. apr. br. Vrhovno poveljništvo francoske vojske je nocoj objavilo naslednje 446. vojno poročilo:

Na splošno miren dan. Berlin, 18. aprila. br. (DNB). V svojem današnjem vojnem poročilu pravi vrhovno poveljstvo nemške vojske o dogodkih na zapadu:

Na zapadni fronti so naše prednje straže jugozapadno od Saarbrückena odbile napad sovražnika, ki je štel eno kompanijo vojaštva. Sovražnik je imel nekaj izgub.

Kanadski vojni minister v Angliji

London, 18. aprila. s. (Reuter). Danes je dospel iz Kanade v spremstvu poveljnika II. kanadske divizije z letalom v Anglijo kanadski vojni minister Rogers. Predmet njegovega prihoda so posvetovanja s člani angleške vlade in vojaškimi osebnoštni.

Avstralija pripravlja novo divizijo

Camberra, 18. aprila. s. (Reuter). Avstralski ministri predsednik Menzies je sporočil danes v parlamentu, da je dala angleška admiraliteta v avstralskih ladjedelnicah v gradnjo več ladij za borbo proti podmornicam in za pobiranje min. Nadalje je Menzies sporočil, da se bo v maju začela rekrutacija za novo divizijo avstralske ekspedicijske vojske. Avstralska vlada je naročila v Zedinjenih državah zopet 49 najnovejših bombnikov tipa Lockheed v vrednosti dva in četrt milijona funtov.

Kardinal Hlond pri papežu

Rim, 18. apr. br. Danes dopoldne je bil v avdienci pri papežu poljski kardinal Hlond. Kardinal odpotuje sedaj v Angers, kjer bo spet prevzel svoje mesto pri poljski vladi.

Minister Marković v avdienci pri Horthyju

Budimpešta, 18. aprila AA. (MTI). Jugoslovanski oravosodni minister dr. Lazar Marković je položil danes dopoldne venec ored spomenik oadlim tunakom. Pri tej svečanosti je bil navzoč madžarski pravosodni minister Radocavz zraven pa tudi jugoslovanski poslanik Rašić. Nato sta minister Radocavz in državni podtahnik Antal odšla v hotel »Duna Palota« in obiskala ministra dr. Markovića. Dopoldne je dr. Markovića sprejel v avdienco regent Horthy. Madžarska sekcija medparlamentarne zveze je priredila danes kosilo v čast dr. Markovića.

Regent Horthy je odlikoval dr. Lazaria Markovića z redom velikega križa za zasluge.

Poostritev nadzorstva nad tujci na Hrvaškem

Zagreb, 18. aprila. o. Banska oblast pripravila odredbe proti razširjevalcem alarmnih vesti. V zvezi s tem bo izdana tudi uredba o reviziji tujcev kakor tudi o kaznovanju onih, ki širijo alarmantne vesti. Glavno glasilo HSS »Seljački dom« ki razpravlja o razširjanju alarmantnih vesti piše, da so pri iskanju virov, iz katerih so prišle, vedno ugotovili, da so bile razširjene iz inozemstva. Prišli so celo tujci, ki so z raznimi izjavami prišli v našo državo in se bavili s tem poslom.

Smrt odličnega dalmatinskega rodoljuba

Split, 18. aprila. o. Davi je v 69. letu starosti umrl v Splitu profesor Dušan Mandjer, upokojeni ravnatelj ženske realne gimnazije ter znani politik, kulturni delavec in publicist. Pokojnik je svoj čas igral vidno vlogo v političnem življenju Dalmacije kot poslanik dalmatinskega sabora. Bil je pristaša Srbsko-hrvatske koaliciije, kasneje pa SDS.

Sežgano truplo neznanega umorjenca

Koprivnica, 18. aprila. o. Pri selu Trebanovcu so našli v gozdu na južni periferiji Koprivnice obžgano truplo neznanega moškega, ki je bil star približno 30 let. Na podlagi obdukcije trupla in nekaterih indicij sklepajo, da je moral biti že pred nekaj dnevi izvršen zločin. Domnevajo, da je bila žrtev najprej zadušena, nato pa položena na ogenj, da bi se zbrisali znaki zločina. Upajo, da bodo mogli po nekaterih manjših predmetih, ki so jih našli poleg trupla, in po nezgorelih kosih obleke ugotoviti identiteto žrtve ter priti nato tudi na sled zločincu.

Potopljena nemška podmornica

Pariz, 18. apr. br. Admiraliteta je danes objavila, da so potapljači dognali, da je bila nemška podmornica, ki jo pred nekaj tedni napadla neka francoska izvidniška ladja, v resnici potopljena. Potopitev te podmornice doslej službeno ni bila objavljena.

Izkrcanje Angležev v luki Namsos

London, 18. apr. br. Službeno je bilo nocoj objavljeno, da so se angleške čete izkrcale v luki Namsos na Norveškem. Namsos leži severno od Trondhjemja.

30.000 novih kmetij v okrnjeni Finski

Helsinki, 18. aprila. AA. (DNB). Pod predstvom bivšega predsednika finske vlade prof. Kvimekija je bila seja komisije, ki ima nalogo ustanoviti nove naselbine za prebivalce, ki so se izselili s Karelijske ožine. V ta namen je treba najti zemlje za 180.000 ljudi. Zato bo treba dati na razpolago okoli 225.000 ha zemlje za obdelovanje. Na tej zemlji bi se ustanovilo okoli 30.000 kmetij, ki bodo imele po največ 15 ha zemlje. Komisija ima nalogo, ustanoviti te naselbine že do letošnje jeseni. Odplačevanje se bo začelo šele v petih letih.

Katastrofalen požar v prekmurski vasi

Čakovec, 18. aprila. o. Včeraj popoldne je nastal v naselju pri Treh mlinih v bližini Dolnje Lendave velik požar, ki je uničil skoro vso vas, ker se je naglo razširil zaradi močnega vetra. V vasi stanujejo po večini Madžari. Zgorelo so štiri hiše z vsemi gospodarskimi poslonji in kmetijskim orodjem. 50 prašičev, mnogo perutnine na tudi nekaj glav goveda živine. Škode je nad 200.000 din, zavarovalnega pa ni bilo ničesar.

Pod težo žita porušena hiša

Sremska Mitrovica, 18. aprila. o. Snoči se je v Kuzminu nenadoma porušila hiša kmeta Branka Karastavkovića. Gospodinja ni bilo doma, pač pa so bili v hiši njegova žena in štiri otroci. Zaradi velikega trusca je prihitelo na kraj nesreče prebivalstvo vse vasi ter so kmetje takoj pričeli reševati domače. Pri nesreči je bil ubit 7-letni gospodarjev sinček. Menijo, da se je hiša porušila zaradi teže velikih količin pšenice in koruze, ki so bile naložene na podstrešju.

Posledice poplave v Novem Sadu

Novi Sad, 18. aprila. o. V Novem Sadu je minila nevarnost novih poplav, ker je Dunav upadel že za več kakor en meter. Evakuirano prebivalstvo se polagoma vrača v svoje domove, v kolikor hiše niso porušene. Oni, ki jim je poplava porušila hiše, bodo ostali še nadalje v zasebnih in javnih poslopjih, dokler ne bo končno odločeno, kaj se bo zgodilo za zgraditev novih hiš. V mestnih kuhinjah prehranjujejo še vedno okoli 4.000 meščanov, ki so bili evakuirani.

Nemška artilerija

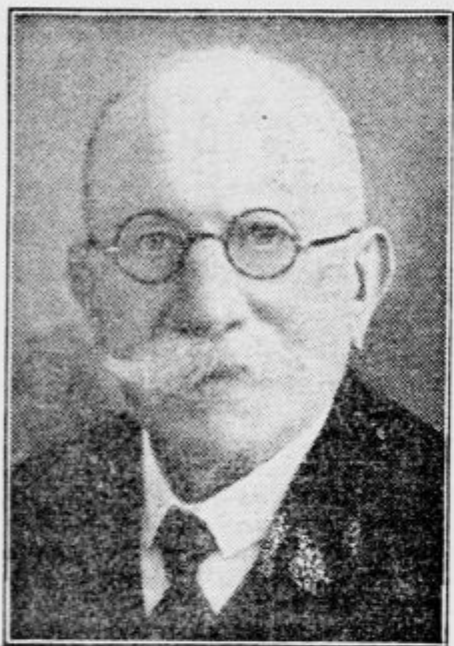
Nemška težka artilerija je bila ponos nemške vojske v prvi svetovni vojni. Posebno sta zaslovela po svojem učinku »Debeli Berta« in »Dolga Berta«. »Debeli Berta« je bil 420 mm možnar, ki se je obnesel v rušenju fortov belgijskih trdnjav Liege, Namur in Antwerpen. »Dolga Berta« je bil dalekosežni nemški top, ki je streljal 120 km daleč v Pariz. Ob koncu vojne je imela Nemčija nekaj desetnih baterij »Debelih Bert« in eno samo »Dolgo Berto«, katero so umikajoči se nemški topničarji nekje v Nemčiji razstavili in poskrili, da je ostala še do danes tajnost graditeljev nemških topov. Medtem so tudi Francozi skonstruirali slične dalekometne topove, ki tudi nesejo do 120 km daleč.

Po svetovni vojni nemška vojska ni imela težkega topništva, ker je bilo za njo prepovedano po versajski pogodbi. Z uvedbo splošne vojaške dolžnosti je dobila nemška vojska zopet težko artilerijo, ki je montirana deloma na železniških vagonih, motorizirana

Naši kraji in ljudje

Ivo Naglič

Ljubljana, 18. aprila
Z Narodne tiskarne sta zaplapolali dve žalni zastavi in črna zastava se vije tudi s prenovljenega Novinarskega doma v Vegovi ulici. Izgubili smo nestorja slovenskih novinarjev. V pretekli noči je po daljšem bolehanju umrl g. Ivo Naglič, upokojeni urednik »Jutra«. Uredniki listov konsorcija »Jutra« so dopoldne na svoji uredniški seji toplo komemorirali svojega dobrega najstarejšega tovariša in direktorja minister dr. Albert Kramer je sporočil po ministri gospe vdovi in sinu g. Vlado,

vijemu častniku naše vojne mornarice, iskrene izraze sožalja. G. Ivo Naglič počiva na mrtvaškem odru v mrljski veži na Vidovdanski cesti, odkoder bo v petek ob 17. uri nastopil poslednjo pot k Sv. Križu. Poleg družinskega venca krstila krsto dva lepa venca, ki sta ju položila ob mrtvaški oči ljubljanska sekcija Jugoslovenskega novinarskega združenja ter direktorja in urednika »Jutra«.

Ivanu Nagliču je bila usojena visoka maza let, da malokateremu novinarju tako. Rodil se je 26. maja leta 1856 v Slavkovi v Oplotniški občini pri Konjicah. Ko je doživel gimnazijo, je študiral na filozofski fakulteti v Zagrebu in se je kot visokolete bavljal s novinarstvom. Temu poklicu se je posvetil leta 1879. pri listu »Kroatische Post«. Dopolnjeval je raznim praskim listom. Potem se je vrnil v ožjo domovino in je bil od leta 1884. do 1893. urednik službenega lista »Laibacher Zeitung«. Kot izkušen novinar je sodeloval pozneje pri raznih listih. V uredništvu »Jutra« je stopil 1. julija 1920. Novinarskemu poklicu je bil brezprimerno vdan, do tovarišev pa vedno tako prijazen in uslužen, da je včasih človeka srce zabolelo ob izrazih starčeve dobrotljivosti in uslužnosti.

S kolikim veseljem se je Ivan Naglič lotil sodelovanja pri časnikih in časopisih, priča njegov odlično ohranjen imenik tiskanih spisov, značilen za pokojnikovo vestnost. V letu 1875. je objavil nekaj narodnih pesmi v »Besedniku«, naslednje leto se je Reke poslal informativni dopis »Slovenskemu Narodu«. Ko pa se je nato ustalil pri »Kroatische Post«, je začel širše razvijati svoje publicistično delo in je dal več po slovenskem svetu informacij o stanju Slovencev in Hrvatov. Vseskozi je seveda ostal tudi zvest informator »Slovenskega Naroda«, ki je vrsto njegovih dopisov objavil na uvodnem mestu. Precej njegovih članov je objavila dunajska »Epoke«, v grški »Tagespost« pa je zlasti v vojnih letih 1878-79 objavljale članke o razmerah v Bosni in na Hrvaškem, o ravnanju Madžarov in o raznih mejnih vprašanjih. To leto je tudi prevedel novelo Avgusta Senoe »Karanfil s pesnikovskega grona« in jo najprej objavil v podlistkih »Slovenskega Naroda«, nato pa izdal v ponarisi. V letu 1879. se je krepko povzpelo število njegovih članov. Ni bilo važnega političnega ali gospodarskega vprašanja, da se ga ne bi bil lotil v slovenskih, hrvaških, čeških in nemških listih. Postal je tudi so-trudnik »St. Petersburger Zeitung«, kjer se je prvič oglasil 9. julija 1879 s člankom »Literarna pisma iz Orienta«; potem pa je ta list objavil še dosti njegovih dopisov iz

Zagreba in Beograda. Svojo duhovitost je Ivan Naglič izpričal v različnih podlistkih. Dosledno nacionalen in jugoslovanski orientiran je v »Ljubljanskem listu« leta 1884. objavil uvodnik »Srbi v trojedini kraljevine«. Vsega skupaj se je do leta 1884. povzpelo število njegovih člankov na 527. A to so bila šele početna leta. Premnogo je še nato prišlo v javnost člankov, a Ivan Naglič je bil in ostal pravi novinar, vršil je svojo kulturno poslanstvo tiho, vztrajno, pošteno, brez vsakršnega pohlepa po koristi in lažni slavi.

Dolgo, dolgo se ni mogel posloviti od uredništva. Šele ko mu je pred nekaj leti opasal vid, je vzel slovo. Potem se je še precej časa živahno kretal. Le po redakciji mu je bilo tako hudo dolgčas. V delu je pač iskal utehe, saj bridkosti je prestal v življenju kakor malokateri oče. Drugo leto svetovne vojne mu je nakopalo veliko gor-

Meja, saharin in šolski otroci

Zanimive ugotovitve učitelja z zapadne meje

Ob meji porabijo namesto sladkorja velike količine saharina. Od obmejne učitelja smo prejeli naslednje podatke:

Zadnje čase se je mnogo govorilo o porabi sladkorja, toda pomirila nas je novica, da sladkor ne bo podraževal. Ker pa je bil te dni tobač podražen, bi se prav nič ne čudili, če bi se naposled kljub drugačnim zagotovilom podražil tudi sladkor, saj je ta tudi napol državni monopol. Naj glede sladkorja in hkratu saharina navedem naslednje statistične podatke, ki sem jih napravil v svojem razredu.

Ko smo pri prirodoslovnem pouku je mali sladkor. Sem spregovoril potrebne besede tudi o saharinu. Otroci so se mi mužali — znak, da so imeli o tej reči svoje mnenje. Posrečilo se mi je pridobiti njihovo zaupanje in tako sem lahko sestavil tole statistiko:

Šola stoji ob meji in moj razred obiskuje 36 otrok iz 35 različnih družin. Pri 32 družinah rabijo saharin in le pri treh se ga ne poslužujejo. Pri sedmih družinah sploh ne kupujejo sladkorja, a pri ostalih ni mnogo boljše. Dve sedemčlanske družini kupita na mesec po en kilogram sladkorja. Isto velja tudi za šestčlanske družine. Otroci so tudi zelo natančno vedeli koliko sladkorja porabijo, ker imajo na kmetih točno določeno množino, katero domašajo iz trgovine otroci. Tako sem dognal, da pride v naš vasi letno na člo-

ve, padla sta njegova sinova Slavko in Milko značajna in zelo nadarjena mladeniča. Jurist Slavko je izkpravljal 4. marca, absolvirani jurist Milko pa 18. avgusta 1915. Od takrat je krvavelo očetovo srce. Razen v vestni službi mu je bilo v najmočnejšo oporo zgledno tovaršstvo, predvsem pa brezmejna ljubezen do blage življenjske tovarišice gospe Ane in do sina Vlada, kapetana bojnega broda, ki je eden naših najuglednejših pomorskih oficirjev. Edina hčerka Vida mu je umrla pred letom.

Nikdar ni Ivan Naglič iskal priznanja. Ko smo pred štirimi leti skromno počastili njegovo 80-letnico, je s tresočo roko in solznih oči ottil: »Prosim, nikar, saj ne bi bilo treba.« Kdor je prebil z njim vsaj krajšo dobo v uredniški sobi, je bil prevzet od njegove ljubeznive umerjenosti. Kdor pa je poznal njegovo življenjsko zgodbo, je moral iskreno sočustvovati in početi, da bi bila njegova leta pokoja srečna. Po letošnji dolgi zimi pa so tudi Ivanu Nagliču začele naglo počasi moči in zdaj so se iztekle njegove poslednje ure. Ivana Nagliča bomo vsi tovariši ohranili trajno v častnem spominu. Njegovim dragim izrekamo odkritosrčno sožalje.

Lovska žaloigra nad Kužjem

Obsodba lovskega paznika, ki je ubil lovskega tatu

Novo mesto, 18. aprila

Pred novomeškim senatom trojice, ki mu je predsedoval s. o. s. Viktor Durini, se je v torek obravnavala lovska žaloigra, ki se je pripetila lani nad vasjo Kužjem. Obtožnica, ki jo je zastopal državni tožilec g. Prijatelj, omenja med ostalim, da so se udeležili lova v tamošnjem revirju 8. decembra lani lovski zakupnik Jakovljevič Milan, tvorničar iz Zagreba, Beljan Anton, trgovec iz Broda, in pa lovska paznika 37-letni Šter Ivan in posestnik Glad Anton iz Grinčevca. Ko so lovci prišli v gozd nad vasjo Kužjem in zavzeli svoja mesta, so iz daljave opazili, da je stal pod kuželjsko steno neki človek. Kmalu zatem sta začela dva tuja psa goniti divjačino. Ta dva psa sta Šter in Glad ustrelila. Nato se je začel lov. Ker pa je bil neuspešen, se je zato kmalu končal.

Ko so lovci že odhajali, so opazili pod kuželjsko steno dva moža, ki sta šla po stezi med lovskim revirjem in tamošnjim pokopališčem. Lovci teh dveh možkov niso osebno poznali, sumili pa so da morata biti to dva lovska tatova, ki sta pred njimi lovila v Jakovljevičevem lovišču. Omenjena možka sta bila Vardijan Matija in Baver Ivan, posestnikova sinova iz Kužja. Obema so lovci napravili takoj zasedo, da bi ju ujeli in jima odvzeli orožje. Zdej že pokojni Vardijan in Baver sta se približala

mestu, kjer je čakal v zasedi obtoženi Šter, katerega pa fant nista opazila. V tem trenutku je Beljanov pes pregal v bližini divjačino. Oba lovska tatova sta se obrnila in se napotila proti dotičnemu kraju. Ob tej priliki sta opazila Štera, ta pa je nad njima zakričal: »V imenu zakona stojte. Na ta poziv sta oba začela bežati. Šter je zasledoval Vardijana, ki je imel pri sebi puško. Glad Anton pa je tekkel za Baverjem, ki pa je imel samo sekuro. Šter je še dvakrat klical za bežečim Vardijanom, naj obstane, nato pa je sprožil v zrak svarični strel. Kljub temu se Vardijan ni ustavil. Naposled pa je Šter le dohitel Vardijana, ga udaril od zadaj s puškinim kopitom po glavi, da je padel na tla, mu odvzel puško in nadaljeval pot, ne da bi se zmenil za smrtno ranjenega Vardijana. Vardijan Matija je še isti dan na svojem domu umrl za smrtno škodo. Raztelesenje je ugotovilo, da je bila poškodba absolutno smrtna.

Šter je pred sodiščem dejanje priznal, zanikal pa je krivdo, češ da je bil to le silobran. Njegov zagovor je obstajal v tem, da je Vardijan kake tri korake prej, preden ga je dohitel, obrnil puško nazaj in pomeril nanj. Zaradi tega se je smatral za ogroženega in ga je udaril s puško po glavi. Sodišče je Štera spoznalo za krivega hude telesne poškodbe z izidom smrti in ga

obsodilo na eno leto in tri mesece težke ječe.

Pred istim senatom se je zagovarjal zaradi številnih tatvin in drznih podvigov mlad dijak novomeške gimnazije Z. Sodišče je na tajni razpravi upoštevalo poleg običajnih alajšnih okoliščin predvsem dejstvo, da je obtoženec drugače dober dijak in še vedno sposoben postati pošten član človeške družbe. Obsodilo ga je na šest mesecev strogega zapora pogojno za dobro petih let.

Anton Seliškar †

V prijazni železničarski koloniji v Žitnikovi ulici tik Rožne doline je umrl g. Ant. Seliškar, železniški strojevodja v pokloju, oče našega znanega pisatelja. Vse to lepo predmestje za je poznalo, vse za je spoštovalo. V naših listih smo se za zlasti spominjali, ko je v maju pred 12 leti s svojo zvesto družico Martjo praznoval zlato poroko.

Rodil se je 1857 v Kozarjah pri Ljubljani. Kot pastirček si je vedno želel postati strojevodja. Izučil se je za ključavničarja, potem je pa prepotoval marsikatero deželo, oženil pa se je prišel v Notranje Gorice. Posrečilo se mu je dobiti službo pri državni železnici. Rad se je spominjal, kako sta z ženo garala, da sta vzvredila sedem otrok. V Trbižu, v Beliahu in nato v Ljubljani je moral zaradi narodne zavednosti prestopiti marsikatero bridko. Kljub vsem tegobam je spravil otroke na najlepšo pot.

Vzornega moža in blagega očeta bodo danes ob 15. spremlili iz njegovega doma k Sv. Križu. Poslednjo čast mu bodo izkazali prav gotovo vsi njegovi zvesti prijatelji in ožji znanci. Prav posebno pa Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj vabi svoje člane k pogrebu. Saj je bil g. Anton Seliškar našta reiši član tega društva ne samo po letih, marveč tudi po članski pripadnosti. Pokojnemu bomo ohranili časten spomin. Žalujemo družinam pa izrekamo iskreno sožalje!

Kmetijski tečaj za naše učitelstvo

Maribor, 18. aprila

Pokret kmetko-nadaljevalnih šol je obhajal v teh dneh 12-letnico svojega plodnega dela. Vsak stan ima za svoj naraščaj posebne strokovne šole. Pri nas so znane trgovsko in obrtno nadaljevalne šole za trgovske in obrtniške naraščaje. Te šole so obvezne za vse bodoče trgovce in obrtnike.

Se vedno tvorijo naši kmetje 60% slovenskega prebivalstva in od teh je ogromna večina malih kmetov in bajtarjev. Kmetiški stan je še vedno zastavljen v izobrazbi. Zato se ne smemo čuditi tudi njegovi gospodarski zaostalosti ter nerentabilnemu obratu. V nasprotju s tem se stavlja danksi kmet kot vzor najvišje kmetijske strokovne in zadržne izobraženosti in sodobne kmetijske produkcije. Takoj za tem je češki in moravski kmet. Po zaslugi našega ljudskoškolskega učiteljstva, ki je začelo z vsem svojim znanim idealizmom pred desetletjem orati ledino kmečke strokovne izobrazbe, se moramo zahvaliti, da stoji naše kmečko nadaljevalno šolstvo na tretjem mestu v Evropi. Naše požrtvovalno učiteljstvo, posebno najmlajše, se ne umorno trudi za čim večjo spopolnitev tega šolstva. Iz njihovih vrst je izšel predlog, da se kmečko nadaljevalno šolstvo, ki je še danes neobvezno, spremeni v fakultativno obveznost, tako da bi v teku let lahko prevzel kmečko posvetilo le oni sin, ki bo predhodno absolvirval svojo nadaljevalno šolo.

Tudi učitelji sami morajo spopolniti svojo strokovno izobrazbo. Zato prireja banka uprava vsakih pet let posebne dvomesečne strokovne kmetijske tečaje. Ravno v teh dneh je bil odprt tretji stro-

Kdor pristopi k narodno-obrambni kreditni zadrugi v Celju, pomaga očuvati našo posest in našo mejo!

VSAKO DETE BO BOLJ ZDRAVO IN VESELO IN SE HITREJE RAZVIJALO če vzame za predjelo in malico mleko z 2-3 žličkami OVOMALTINE

Prijetna Ovomaltine vnaša v telo one redilne snovi in vitamine, ki so potrebni za izgradnjo staničja in tkiva, za ustvarjanje moči in telesne toplote. Dobiva se povsod.

CENE NESPREMENJENE!

kovni tečaj, v katerega je bilo sprejetih 28 mladih učiteljev iz vseh srezov. Tečaj se vrši na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Potrebe so pokazale, da bi se ti tečajji morali vršiti vsaj vsako drugo leto. Trajati bi morali najmanj štiri mesece ter bi morali biti posvečeni predvsem praktičnim vajam in demonstracijam. Le na ta način se bodo mladi, ukaželjni učitelji dovolj usposobili za uspešno vršenje svojega poslanstva.

Brezdvomno je neobhodno potrebno, da se posvetijo vse energije in pažnja našemu obmejnemu prebivalstvu. Dvigniti je treba kvaliteto in kvantiteto kmetijsko produkcijo, organizirati je treba domači in zamejski trg. Le če bomo kmetu pomagali iz gospodarske stiske, če mu bomo omogočili možnost primerne življenjskega obstoja, bomo dvignili v njem tudi nacionalno zavest in kulturno ter zdravstveno višjo in sodobnejšo stopnjo. Zato priporočamo vsem odgovornim, da se resno lotijo gornjega, za naš narod življenjsko važnega problema.

Sokoli, Sokolice!

Kličemo vas na zlet mariborske sokolske župe v dneh 8. in 9. junija 1940 v Mariboru.

Z veličastnim župnim zletom pred tremi leti v Mariboru je sokolstvo naše župe pokazalo svojo silo in nezlomljivo voljo, da se ne ukloni nobenemu nasilju. Z letošnjim letom hočemo pokazati, da sokolstvo na severni meji budno stoji na braniku narodne zavesti in svobode jugoslovanskega naroda, da je v tej volji trdna z njim vsa naša meja.

Zato se pripravljamo z vso vnamo na slavnostne dneve, na predzletni dan sokolske mladine 2. junija, na tekme dne 8. junija in na glavni zletni dan 9. junija. Telovadci in telovadke, pomnožite svoje vrste!

Krasne, a težke vaje za vsesokolski zlet leta 1941 v Beogradu zahtevajo pravo sokolsko disciplino, da jih bomo obvladali v tem kratkem času. Pozivamo vse članstvo, da si nabavi kroje, da se za zletnih dopisnicah, značkah in drugih zletnih spominih in da se zleta polnočestveno udeleži. Župnemu zletu: Zdravo!

Sokolska župa Maribor.
Slavo Komac, načelnik
Dr. Milan Goršek, starosta

Kulturni pregled

Slovenska številka »Savremenika«

Številka »Savremenika«, ki jo je uredništvo te odlične zagrebške revije posvetilo slovenski književnosti in z njo pridružil družabni manifestaciji 12. t. m. v Zagrebu se literarno publikaciji, nudi majhen prerez skozi sodobno slovensko slovstvo. Za antologijo je pač okvir ene številke mnogo pretesen; prav zaradi tega obsega je umljivo, da je izostalo marsikatero ime, ki brez njega ni reprezentančno slovenske književne tvornosti. Naj takoj omenim samo enega, ki bi vsekakor bilo moralo najti mesta tudi v tem okviru: Prežihov Voranc. Fr. Bevk, Novčan, L. Mrzel in še nekateri bi takisto sodili vanj. V splošnem pa je treba priznati, da napravi slovenski zvezek »Savremenika« prav ugoden vtisk. Hrvatski čitatelj, ki ga bo pozorno prebral, bo dobil širši vpogled v sodobno slovensko slovstvo, kakor mu ga more nuditi katera koli druga hrvaška publikacija.

Urednik »Savremenika« dr. Ilija Jakovljevič, ki mu gre predvsem hvala ne le za slovenski književni večer v Zagrebu, marveč posebej še za izpodbudno idejo, ureditev in izdajo tega zvezka, je napisal uvodnik »Hrvati in Slovenci«. V njem opisuje vezi Hrvatov s Slovenci v davni in nedavni preteklosti in pravi o zvezi, ki se navezuje med književniki obeh narodov, da je njena velika moralna moč in nje trdno jamstvo prav v tem, »da če u skladu s pozivom, koji nam namenišči in srodnost jezika i geopolitički položaj, donijeti

korisne rezultate i za hrvatski i za slovenski narod«. Ta zveza ni namenjena borbi »proti prava trečega«, nego novemu, plemenitemu delu: izgraditvi skupnih duhovnih dobrin, uresničenju skupnih moralnih interesov in uveljavljanju trajnih vrednot, kakor sta Svoboda in Pravica. Zares lep program, a tudi književniki ne smejo pozabiti najvišjega: skupne obrambe skupnih državnih tal in solidarnosti v boju za obstoj, zakaj brez tega pademo drug za drugim v isti prepad.

»Antologične« del številke začneja odlomek iz dramske pesnitve Otona Župančiča »Veronika Deseniška«. France Koblar označuje v članku »Novija slovenska drama« razvojna pota in rezultate naše dramatične od Cankarja do najnovejših pojavov, ugotavljač njeno povezanost z duhovnimi in socialnimi problemi naše družbe in njen prehod od analize k sintezi. Oton Župančič je nadalje zastopal s pesmima »Podoba« in »Mesečina«, Fr. S. Finžgarja predstavlja odlomek z naslovom »Sibirija«, Alojza Gradnika pesem »Vodnjake«, Pavla Golio »Procesija« in Frana Albrehta »Veter«. Iz spisov Ivana Preglja je posnetih nekaj »Slovenskih glos«. Stanko Majcen je zastopal s pesmijo »Rožni grunt«. Joža Lovrenčič z »Med vožnjac«. Vmes je članek dr. Tineta Debeljaka »Savremena slovenska lirika«, ki karakterizira posamezne pesniške struje, generacije in tvorne osebnosti od Župančiča do najmlajših pojavov in revijah. Pi-

seu se zdi, da »stojimo pred novo posebno generacijo, ki že dozoreva in ki bo kmalu dala svoj lastni, prejšnjih pesnikov dostojen sad«. Pisec zre optimistično v bodočnost in opaža, da je »slovenski pesniški genij zopet v pripravljenosti za nov pollet«. Iga Grudna krepko predstavlja »Balada naših dni«, prozo Juša Kozaka pa »Odlomek iz »Bohinjskega pastoralca«. Zilrsko so nadalje zastopali: Miran Jarc »Pav v mesečini«, Vida Tauberjeva »Venera di Cirene«, Jože Pogačnik »Golgotha«, Tone Seliškar »Sedemorojenčice«, Anton Vodnik »Pesem o travah«, Srečo Kosovel »Ekstaza smrti«, Mile Klopčič »Deževna pomlad 1933«, Edvard Kocbek »Jesenska pesem« in Božo Vodušek »Zdravica v ranem jutru«.

Vmes med to zbirko lirike je najprej članek Milene Mohoričeve »Slovenska poslijeratna proza«, ki nudi čitatelju zgoščeno, vendar pa jasno in zanimljivo pregled pojavov in uspehov slovenske proze od Cankarjeve smrti do najnovejših imen in del. Tudi avtorica proznega pregleda opaža kipeče svežih sil in pojavov vrednih nad v bodočnost slovenske pripovedne umetnosti. Bratko Kreft predstavlja realizem mlade slovenske dramatike s prizorom iz prvega dejanja »Velike puntarije«, Miško Kranjec je zastopal z odlomkom romana »Kapitanovi«. Ni bilo lahko izbrati najznačilnejših imen in za nje najznačilnejših primerov, prav kakor pri vsaki antologiji, je izbor tudi tu bolj ali manj subjektiven, čeprav stoji za njim več okusov. Toda to je že nujno in drugače niti ni mogoče. »Antologične« del številke se zaključuje s člankom Božidarja Borka »Pogled u esej, kritiku i revije«, ki zlasti obsega eseja, jama na široko in prikazuje tudi znanstveno prozo, v kolikor je zanimiva za literaturo in umetnost ali značilna zbog svojih stilističnih in jezikovnih kvalit. Vse pesmi so objavljene v izvirnem besedilu, z najmanjnim tolmačenjem Hrvatov neznanih besed; toliko tolmača bi bilo skoraj treba tudi pri hrvatski dialektični poeziji, kar je samo nov dokaz sorodnosti obeh književnih jezikov. Iz uredniške opombe ob koncu številke (ki prinaša tudi poročilo o obnem zboru DHK) izvem, da je proza Juša Kozaka prevel Ilija Jakovljevič, Vilko Ivanuša je prevel Preglja in Kranjca, vse ostale prozne prispevke je pa preložil Joža Živković, izvemski članek B. Borka, ki ga je avtor sam spisal v hrvatskem jeziku.

Tretja javna produkcija Glasbene akademije

Državna Glasbena Akademija in nji priključena Srednja glasbena šola sta priredili tretjo letošnjo javno produkcijo v veliki Filharmonični dvorani. Številno občinstvo je pokazalo, da z vidnim zanimanjem zasleduje napredek gojencev našega najvišjega glasbenega zavoda. Tokrat spored ni bil sestavljen iz posebnih slogovnih vičikov, temveč je želel podati le pester prerez in položiti obračun dosedanjega letošnjega dela. Nastopili so gojenci solopsevskega in instrumentalnega oddelka. Dvoje točk (1. in 11.) sta zaradi indispozicij pevec izpadli. Tako je začela z Dargomyzskega tercetom »Noč prebrel je zlatolasi oblaček« trojica pevcev (sopran: Lidija Godina, tenor: Janez Lipušček in bariton: Marjan Kos), nakar je pianistka Milvea Pričič lepo zaigrala Chopinov Nocturno in Martinjeve »Ples kolombine«. Kot koloratura se je uspešno predstavila Kezika Koritnikova, posebno pozornost pa je vzbudil zelo mladi goslač Igor Ozim, ki je prav tako pogumno kot dovolj korektno zaigral dvoje skladbic Novaka in Schu-

berta ter žel z njima zelo toplo odobravaje, katero je veljalo v enaki meri osebi kot dejstvu. Čelist Ivan Poljanšek je zakroženo in z umevanjem podal Glazunova »Chanson-Menestrel«, medtem ko je predvajanje Moliqueovega stavka iz koncerta za flauto (Leopold Zupan) trpelo ob intonaciji. Sopranistka Franja Senegačnikova je zapela dvojce Puccinijevih arij, prvo z vidno plahošjo in zato nesigurno v intonaciji, drugo pogumneje in znato bolj je Saint-Saensova Romanca za rog s klavirjem je bila v glavnem zadovoljiva, čeprav tudi tu kornist Jože Zupančič ni dočela obvladovati zares težkih intonacijskih problemov. Sledila je Ravelova trodelna Sonatina v interpretaciji Zorke Bradačeve, podana živo in morda celo premočno umerjeno in za zaključek veliki Elizabetin nastop iz Wagnerjevega »Tannhäuserja«, kjer se je znova odlikoval glas in solanje Valerieje Heybalove.

Gojenci, ki so nastopili na tem sporedu, pripadajo v solopsevske oddelke ravn. Betetto (Koritnikova in Heybalova) ter prof. Wistinghausnovi (tercet ter Senegačnikova), v klavirskem prof. Zori Zarnikovi (Prinčičeva in Bradačeva), v violinskem prof. Leonu Pfeiferju (Ozim), v instrumentalnih pa prof. Müllerju (čelist Poljanšek), Koroscu (flavist Zupan) in Moravcu (kornist Zupančič), katerim gre vsem v prvi vrsti zasluga za dosežene uspehe.

L. M. S.

Mariborsko gledališko pismo

Dočim nas je pričetek gledališke sezone ob 20letnici Narodnega gledališča v Mariboru zbral ob domačih odrskih umetninah, je na prehodu v drugo polovico gledališke

Domače vesti

Priskledniki

Veliki časi zahtevajo krepke duhovne povezanosti posameznih narodov. Svarilnih zgledov za to je dovolj po vsej Evropi. Imamo jih iz zadnjih let, imamo jih iz najnovejših časov. Zgodovina bo nekoč pravično govorila o narodih, ki je nadej prišla nesreča, a so se skozi vse viharje prebrali moralno zdravi, na značajnosti neomadeževani in še vedno prežeti s pravo narodno zavestjo. Govorila pa bo tudi o drugih.

Kakor koli, ne bomo segali daleč naokrog. Pogledamo lahko tudi k nemškimi rojakom, ki bivajo v Jugoslaviji. Kako so po večini navezani na rajh. Kolikor le morejo mu pomagajo. V Mariboru so zbirali stare medenine, bakrene in cinaste predmete in poskrbeli, da je šla zbirka v Nemčijo. Široki pokret za zimsko pomoč je našel odziv tudi med nemškimi rojaki izven rajha, predvsem v onih predelih, ki mejijo na Nemčijo, torej zlasti tudi v Sloveniji. Da se poudari složen racionalizirani živiliški zalag, pričrejo tudi nemški rojaki izven rajha večerje iz enega lonca. V Mariboru se zbirajo v Gambirnovi dvorani, v Celju mesečno enkrat v gostilni ob Vogljanju. Večerje so okusno prirejane in poceni. Stanje za osebo le 5 dinarjev, vendar pa je vsak udeleženec moralno obvezan, da prispeva višje plačilo. In tako darujejo nekateri za »ajntopfgeriht« stotak ali še več. Kar je presežka, gre v dobrodelne namene, za zimsko pomoč v rajhu.

Se od daleč nam ne pade v glavo, da bi hoteli s temi navadami namigovati, čes: glejte jih pri »ajntopfgerihtu! Vsa kemu nemškemu rojaku, ki ima pri nas pravico obstanke, je dopuščeno, da si ureja pojedin, kakor ve in zmere. S prstom pa hočemo pokazati na tiste prisklednike, ki so se odvrgli od našega narodnega občutja in se v starem, neiztrebljenem hlapčevstvu sliji od vdanosti in veselja, ako lahko kakšen večer v družbi nemških rojakov zajamejo iz »skupnega lonca«. Renegatstvo je in ostane naša sramota, pa tudi naša kužna rana. Kdo je najprej, če lahko od takih pojedin raznaša po svoje prikrojene hujkajoče vesti? In komu je najbolj v zadovoljstvo, če lahko, kjer koli le more, škoduje ugledu našega naroda in države? Kdo je najslužnejši za Judeževce groši ali za samo pohvalo, ako mu je po verjena kakršna koli naloga, ki ni v prid našemu narodu in državi?

Ni si moglo zamisliti, da bi Slovenci od tujerodca zahtevali, naj se sprevrže v naš rod in v našo kraj. Preverjeni smo, da tudi pravi, zavestni nemški državljani prezirljivo gledajo na hlapčevske prisklednike. Naj se jih otresejo! Na jančarstvu je nekoč zrasla velika država, ki je pa na jančarstvu tudi propadla!

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Opi. reg. 3. št. 30474-32.

* Slepí književnik in požrtvovalna žena. V torko popoldne so na zagrebškem Mirogoju skromno pokopali književnika Arseno Wenzelidesa. »Novosti« objavljajo pogovor s pokojnikovo vdovo, ki je po rodu Slovenka. Gospa Marija, rojena Planinčeva, je povedala, da je mož moral v pokoj že po 15 letih službovanja kot okrajni glavar. Oselepel je zato, ker je nekoč kot otrok na Hvaru padel z obale ob parnik in so ga šele čez čas stegnili nezvestnega iz morja. V teh starih trenutkih borbe na življenje in smrt sta mu začela pešati vid in sluh in se pozneje ni nikoli več rad sprehajal ob morju. Ker je dobival le 1400 din pokojnine, se je z družino preselil na zagrebško periferijo. Zadnjih 11 let je bil popolnoma slep. Prevajal je na ta način, da mu je gospa najprej prečitala tekst, nato je on diktiliral prevod. Prevajal je iz angleščine, grščine, italijanščine, francosčine in nemščine. Potrudil se je bilo treba za vsak skromni honorar in vendar Wenzelides ni ustvarjal ogromne kopice svojega književnega dela le zaradi honorarja, marveč zaradi svojega lastnega duševnega izživljanja. Zapustil je veliko knjižno dediščino, plod dolgoletnega truda in največjega od-

rekanja. Morda se bo našel književnik, ki jo bo uredil in izdal. Wenzelides je zadnjega pol leta strašno trpel, ker mu je oslabele srce. Gospa je morala prebedeti ob njem neštete noči, spala je komaj po nekaj ur na teden. Naposled se je onesvestil in izdihnil. In za krsto tega odličnega književnika - mučenika je stalo le nekaj pokojniških šolskih tovaršev in prijateljev iz mladosti, en sam književnik in en sam novinar, ki je s pokojnikom sodeloval še pri Suptlovem »Novem listu« na Reki. Pač dovolj značilen primer, kako težajo v grob kulturni delavci, ki si niso pridobili popularnosti z vpitjem in rinjenjem v ospredje, marveč so delali v tišini in osamljenosti.

Opozorilo

Glede na neresnične vesti, ki se razširjajo o meni v zvezi s preiskavo, ki se vodi v Višnji gori zaradi nakupa blaga neznanе provenience, opozarjam, da bom vsakega raznašala takih neresničnih vesti sodno zasledovala.

205—n Mihael Omahen, Višnja gora

* Kaj dolguje učiteljski državi in kaj država šoli in učitelju, o tem je na željo beograjskega učiteljskega predavatelja vsučiljski profesor dr. Mihajlo Ilić. Izjavil je med drugim: Sodim, da mora biti učiteljevo znanje po svojem značaju in brez posebnih pogojev razporejeno v 5 skupin. Avtomatično napredovanje naj bi bilo takšno, da bi učitelji dobili povišico vsako drugo leto, višjo skupino pa vsako četrto leto. Učiteljsko stalnost zahtevalo ne samo interesi učiteljskega samega, marveč v prvi vrsti služba. Ni nobenega razloga, da se danes stalnost odreka, ko je bila v Srbiji že v 19. stoletju svojevita. Brez stalnosti lahko mečejo učitelja iz kraja v kraj po mili volji oblastnikov, kakor ga lahko upokojijo in odpustijo, četudi mu glede službe ne morejo ničesar očitati. Z združenimi močmi ljudi dobre volje je treba državo napraviti takšno, da bo prenehala zadržati in tratišnje nasprotovanje med onim, kar se počuje v šoli in kar se dela izven šole. Dr. Ilić je žel burno odobranje številnega prisotnega učiteljskega

* Posledice povodnj. Vode otekajo ali posledice se še kažejo v najrazličnejših merah. Zlasti hudo so prizadeti Sremi in Karlovci z okolico. V Polih pri Sremskih Karlovcih je postalo zemljišče tako plavovito, da je resno ogrožen promet na mednarodni cesti in na železniški progi. Tehnična oblastva so že ukrenila potrebno, da se prepreči nadaljnja plavovitost. Se vedno je mnogo ljudi brez strehe. Obsavski predeli Beograda so v žalostnem stanju. 3000 ljudi nima pravega zavetja, večinoma so to žene in otroci. Občina im je doslej razdelila okrog 80.000 din podpore. Precej jih je nastanjenih po varonih na v državi tovarni sladkorja. Tudi v južnih krajih so se vode vrnile v svoje stuge. Po štirih mesecih je obnovljen promet na cesti iz Peči čez Čakov in Andrijevico. Visok sneg v Rukogvi klisuri in na Čakovju se je letos držal mnogo dalje kakor druga leta. Cesto zdaj temeljito čistijo, saj je izredno važna v potniškem pogledu kakor tudi glede dovažanja živil v Crno goro.

* Povečanje naše trgovske mornarice. Letna skupščina lastnikov ladi je bila v sredo na Sušaku. Za predsednika je bil pompono izvoljen dr. Stjepo Knežević. Poslovno poročilo navaja, da imamo v Jugoslaviji skupno 31 paroplovnih družb s 185 ladjami, od katerih jih je 79 za malo obalo, 14 za veliko obalo in 92 za malo obalo plovo. Skupna tonaza znaša 393.449 ton. V poslednjih 10 letih tonaza stalno narašča, nezaten upadek je bil le zadnji dve leti.

* Bolgarski gostje v Kranju. Te dni sta obiskala grob pesnika Prešerna v Kranju znamenita bolgarska operna pevka g. Vanja Leventova in skladatelj Pančo Vladigerov. Odlična gosta sta spremljala g. dr. Lajo Lajovic in tajnik Jugoslov. - bolgarske lige v Ljubljani g. Veloslav Bučar. Na zakuski, ki je bila prirejena v gostilni »Jahač«, je goste pozdravil predsednik Jugoslov. - bolgarske lige v Kranju g. industrialec Franjo Sirc.

* Izleti. Slovensko planinsko društvo bo priredilo za svoje člane sledeče izlete: četrtek dne 2. maja majniški izlet na Kr-

sezone zažela v dramki klasično resnobnejša smer. Pečat sta ji vtisnila predvsem Shakespearejev »Othello« in Schillerjeva žaloigra »Kovarsstvo in ljubezen«. V Shakespearejevem »Othellu« se, kakor v vseh njegovih blesteh odskih delih, odraža neka podtalna elementarnost pragonov in trenj, zaradi katerih se dopolnjuje tragedije ter se poraja etična problematika krivde in kazni. Jože Kovič, naš prvi režiser, je vse te značilnosti povezal v močne poudarke in primaknil občinstvu to pretesljivo žaloigro v mojstrskem županičevem prevodu. Režiserjeva samisel kaže solidno dograjenost, tenkočuten smisel za pametno izbrano prostora ter učinkovito zunanjo priredbo. Posamezni liki kakor n. pr. globoko in pristno dojeta Desdemona, Elvira Kraljeva, P. Kovičev vzburkani Othello, Skrbinskih patologski spletkarski Jago, Nakrstov mladostni Cassio, plemeniti Emilija E. Starčeve, nečimerni Verdonikov Roderigo itd., so bili oblikovani z vidno ambicijo kvalitetnega podajanja. Sodelujoči so bili dorasli nemali preizkušnji moči ter sposobnosti.

Kakor pri »Othellu«, tako se kopiči tudi v Schillerjevi mladostni žaloigri »Kovarsstvo in ljubezen« problematika moralne odgovornosti za satansko zvrtnične zapletke in kovarstva, ki peha jo človeška življenja v pogubo. Na gladini prevladujočo romantiko poglabljajo ter zaostrojujejo socialne prvne, ki vzbujajo potek drame in njeno družbeno sredino ob zori nove dobe. Režiser Peter Malec ob zori, pa tudi spretno pripravil uprizoritev te znamenite klasične tragedije, primerno podčrtal prelomne scene in poskrbel za okusno zunanjo opremo. Priredil jo je za sodoben okus po preizkušenem vzoru, ki ga je popopolnil z lastnimi domisleki. V poglavitnih vlogah je sodelovala pretežno naša mlajša ansambelska garnitura.

Razvihan, strpčen, čustvenost navdaja Verdonikovega neučakanega Ferdinanda ter sentimentalno mečansko dekle Luizo Branke Rasbergerjeve.

J. Košutov plemeniti Walter je močno utelešenje transko fevdalne oblastnosti. Nakrstov mojstrski spletkarski predc Wurm pa vzporedna podoba k Skrbinskemu Jagu v »Othellu«. Razen Luize nas vodita v mečansko sredino še Gorinskih godbenik Miller in njegova žena S. Goriškova, dočim je elegantna lady Milfordova E. Starčeve tista odlična podoba, po kateri se svobodoljubni Schiller zavzema za angleški red ter angleško pojmovanje o poedincu in družbi obtožujoč hkrati nemške fevdalne in reakcionarne prilike. Omeniti je še sijajno priliznjenega maršala Kalba V. Crnoborega.

Podoba je, ko da nista klasični žaloigri vzbudili tistega toplega odmeva, kakor bi ga sicer v normalnih časih. V naši dobi pa potrebujejo ljudje tudi blažilnih učinkov veseloligke zvrsti. O tem sta zgovorno pričali Golarjeva »Vdova Rošinka« in Benedettijska veseloliga »Trideset sekund ljubezni«. V svet domače groteskne ljudje veseloligre nas je postavila C. Golarjeva »Vdova Rošinka«, s katero je mariborsko gledališče dostojno proslavilo avtorjevo 60letnico. Prof. dr. Dornik je uvodoma ocenil Golarjev pomen v naši književnosti, režiser Milan Kosič in ostali igralci ter igralke, pa so se potrudili, da so v razgibanem realistično folklornem okolju prelili v svoje like čim več krvi, zanosa ter iskrene neposrednosti. Rošinka M. Zakrajškove, Manica B. Rasbergerjeve, Skrbinskih Janez in Košičev roman Balantač so bili nosilci vedrega, ljudskega, domačostnega občutja, ki je ves čas prevladovalo na odr. Navzočega avtorja je občinstvo pristrano počastilo.

Benedettijska veseloliga »Trideset sekund ljubezni« v C. Kosmačevem prevodu vsebuje tiste značilnosti, ki smo jih podčrtali že ob svojočasni vpizoritvi njegovih »Dveh tucatov rdečih rož«. Duhovita dialektika, ki jo tu pa tam povezuje salonski espriti, sočen dialog, situacijska komika, ostro začrtani liki, odr-

PREMIERA!

Nedosegljivi mojster ljubezenskih vlog

CHARLES BOYER in lepa IRENE DUNNE v najnovejšem filmu

LJUBAVNI KRIK

(LOVE AFFAIR)

DANES PREMIERA!

— Herojske borbe na ameriškem zapadu za pravico in svobodo. — NELSON EDDY poje v tem napetem in izredno lepem filmu zanosne balade in divne ljubavne pesmi. Da pomaga svojim rojakom v borbi proti spekulantom, žrtvuje svojo ljubezen in svoje dobro ime!

Nabavite vstopnice v predprodaji!

— NELSON EDDY

Pesem svobode

KINO SLOGA, tel. 27-30.

Danes ob 16., 19. in 21. uri

MARGARET SULLAVAN, najboljša tragedkinja znana iz filma »Trije tovariši«

v filmu

Samo še danes!

Kavarna propadlih angelov

KINO MATICA, tel. 21-24

Ob 16., 19. in 21. uri.

so prihiteli poklicni gasilci na pomoč. Kljub vsemu prizadevanju je poslopje, ki je bilo skoraj še novo in je bilo polno slame in sena, pogorelo do tal, da so ostale samo zidane stene. Gasilci pa so imeli do 4. zjutraj mnogo dela, da so požar omejili in so obvarovali vsaj sosednja poslopja. Ježku je zgorela vsa krma, več voz, domala vse gospodarsko orodje in nekaj obleke. Škoda je zelo velika. Vsa znamenja kažejo, da je ogenj zanetil eden izmed številnih projakov, ki dan za danem iščejo zavetja in podpore po okolici.

* Usoden udarec z motiljo. V soboški bolnici je umrl 60letni posestnik Franc Lovrenčev iz Filovcev v Prekmurju. Doma se je prepiral s sorodniki zaradi izročitve posestva, pri tem pa je eden izmed udeležencev prepira vzel motiko in ga udaril po trebuhu. Udarec je bil hud in je staremu posestniku poškodoval drobce. Prepeljali so ga v soboško bolnico, kjer pa mu niso več mogli rešiti življenja in je na zadolženi rani umrl. To je bila že tretja žrtev napada z motiko, ki je bila v zadnjem času prijeljana v soboško bolnico. V Filovcih so neki vozniki napadli z motikami brezposelnega čevljarkega pomočnika Franca Dominika iz Dobrovnika in ga pošteno obdelali po hrbtu in po glavi, v Cančovi pa je ista usoda doletela 28letnega rešetarja Franca Ozvalda.

* Z jedjo so ga hoteli zastrupiti. Stari posestnik Jožef Berke v Salovcih v Prekmurju živi sam v svoji skromni hiši. Jed mu nosi na dom brat ali pa dobri sosede. Če ga ni doma, pušajo jed po navadi na oknu. Nekeč je našel na oknu lonec s kislim zeljem in svinjskim mesom ter 3 deciltra žganja. Ko je poskusil zelje, se mu je takoj videlo sumljivo. Kasneje mu je postalo slabo in je omedlel. Žganje, ki ga je izlil na tla, je postalo zeleno. Meso so vrgli psu, ki je potem čez 2 uri poginil in živinozdravnik je ugotovil, da je bil zastrupljen. Posestnik Berke, ki ni mogel uganiti, kdo bi mu stregel po življenju, kasneje je preiskava ugotovila, da je bila to najbrž neka starejša ženska, ki je bila nanj jezna.

* Ubijalci otroci lahko podedujejo imovino ubitega Kasacijsko sodišče je izdalo naslednje načelno odločitev, ki bo gotovo zanimala vse naše pravnike: Nedostojnost voljenega ubijalca, da bi dedoval po ubitem, o čemer govori § 419 od za kraljevine Srbije, ne velja tudi za ubijalce otroke. Ti zastopajo svoja očetva po § 399 istega zakona in lahko dedujejo zapuščino ubitega, ne glede na to, ali je njihov oče, ubijalec, v času zapuščinske razprave živ ali ne.

* Zločin mladega razbojnika. V Petrinji se je moral zagovarjati pred velikim senatom mladenič Mijo Kolaric iz vasi Preloščice pri Sisku. Kolaric je na Veliko noč ukradel pri svojem sosedu Hajdinjaku, blagajniku kmetijskega združenja, 7000 din. Na begu iz hiše je v kuhinji srečal Hajdinjakovo taščo Magdo Hrenovo. Starka ga je opomnila, da ga je videla pri tatvini. Tedaj je mladenič potegnil nož in stari prerazal vrat. Pokoril se bo 20 let na robiji.

* Mlado ženo je kupil pa ga je na poti zapustila. Ahmed Ahmetović, kmečki sin iz Letovice v Južni Srbiji, je doživel veliko razočaranje. Kakor mnogi njegovi rojaki, je tudi on šel za zaščitkom. V Beljini je potem s svojimi prihranki kupil lepo 17letno Emino Skuljičevico. Praznovali so zaroko. Ko pa sta se nato peljala Ahmed in Emina skozi Beograd, je Emina poiskala zavetja pri policiji. Ahmed je zaman rotal, naj mu ženo vrnejo. Pa so mu povedovali, da Emina nihče ne more prisiliti, naj gre z njim, ako sama noče. Ahmed se je bridko razjokal za Emino pa tudi za zapravljenim denarjem. Emina pa se je vrnila v domači kraj.

* Nesrečna ljubezen premožnega gospodarja. V vinorodnem Sv. Križu nedaleč od Virovitice je premožni gospodar Josip Spondreht nedavno vzel k sebi 16letno sluškinjo Margito Kršmerjevo. Margita je bila zelo lepa na li in Spondreht brž začel dvoriti. Obljubljal ji je zlate gradove in je postala njegova žrtev. Nedavno večer je prišel vinjen domov in je začel Margito zlorabljati. V obrambo je Margita segla po sekiri in ga nekajkrat tako udarila, da je pozneje v bolnišnici izdihnil.

* Požar. Te dni je zgorelo posestniku in gostilničarju Jemcu v Davčah blizu italijanske meje veliko gospodarsko poslopje. Škoda je znatna. Orožniki iz železnikov raziskujejo, kako je nastal ogenj.

* Za sklad profesorja dr. Pavla Grošlja so razen že imenovanih darovali: dr. Rak Janko, sreski sanitetni referent v Gor-njem gradu, 20; Zadruga državnih usluž-bencev za nabavo potrebščin v Ljubljani 175; Gregorč & Ko 100; Sever & Ko 100; prof. Ramovč 100; ph. mr. Bono Karčić, lekarnar, Zalec, 50; Hedvika Šarc 50; Tiskovna zadruga v Ljubljani 250; Matej Orehek 100; med. univ. dr. Jože Jakša 50; Vekoslav Učič, lekarnar, Laško, 100; založba Modra ptica 300; tiskarna Merkur 175; Jože Zabkar, lekarnar, Jesenice, 50; Emil Podkrajšek, 100; Franjo Sirc, Kranj, 100; dr. Brendič Vinko, Ptuj, 50; Hinko Požun, notar v Gornji Radgoni, 50; Leo-nard Trepp, Brežice, 100; med. univ. dr. Jože Potrič, Sv. Urban pri Ptuj, 20; Fran Poljanec, Ljutomer, 100; dr. Rajner Bas-sin, 100 din. Uprava sklada se vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje in prosi no-vih prispevkov.

* Društvo Narodni dom v Zagrebu, mladinski odtsek, priredi v nedeljo 20. t. m. izlet v Remete. Zbirališče ob 13.45 na Gubčevi Zvezdi.

* Vojaki-soferji, ki so bili v januarju in februarju 1919 pod poveljstvom g. Evgena Majerja v Dobri vasi na Koroskem, naj blagovolijo sporočiti svoje naslove podruž-nici »Jutra« v Celju.

* V nedeljo s smučmi na Zelenico. Pri-jave Putnik. (—)

Iz Ljubljane

u— Naval na infektoljski oddelek sploš-ne bolnišnice. Zadnje dni je infektoljski od-delek vzdržema prenapolnjen. Med dru-gim je moral nuditi zavetja in pomoči tu-di večjemu številu žrtev meningitide, ki se je polagoma pritihovala tudi v naše kraje, in pa davice. Meningitida je zahte-vala že tudi nekaj smrtnih primerov. Ka-kor vse kaže, se je ta zavrtna morlika tako naglo razpasla po naših krajih, ker železniška uprava ni o pravem času po-skrbela za razkuževanje vagonov, v ka-terih so bolnike vozili z dežele v Ljublja-no. Zdaj je poskrbljeno v tem pogledu, in če bodo ljudje sami dovolj skrbno pazili, da vsak primer obolenja o pravem času javijo pristojni zdravstveni oblasti, da po-skrbe za izolacijo in razkužitev, smemo upati, da se bo epidemija podela.

u— Za koncert v prid ljubljanskim re-vozem, ki ga Glasbena Matica priredi v petek 26. aprila v veliki dvorani hotela Union, je med vsemi sloji tako veliko za-nimanje, da so gospodinci, ki ponujajo vstopnice po javnih lokalih, uradih in pri-vatnih domovih, že v veliki zadržki, kako bi ustregli. Nekaterih vrst sedežev nam-reč že primanjkuje, zato pa naj prijatelji revezev hite in ne odlašajo, da si vstopni-ce kupijo šele pri večerni blagajni na kon-certu.

u— Dirigent Dr. D. Svara pripravlja XV. redni koncert ljubljanske filharmonije, ki bo v okviru Bolgarskega tedna v ponedel-jek v Unionu. Po vrsti tujih dirigentov, ki so z našim filharmoničnim orkestrom do-segli velike umetniške uspehe, smo pre-pričani, da pod Svarovim vodstvom ta vi-sina ne bo zaostajala. Studij dirigiranja pri slavem Scherchenu in na konservato-riju v Nemčiji ter večletno praktično delo v naši operi, ga je uvrstilo v najvidnejšo vrsto naših dirigentov. Za koncert si je iz-bral kot središnje točko »Čajkovskega IV. simfonije«, dalje Vladigerovo »Vardarsko-rapsodijo« in Bernardov »Scherzo«. Na koncertu nastopi kot pianist bolgarski skladatelj Panča Vladigerov. Pohitite za nakupom vstopnic, ki so v predprodaji v kinu Unionu.

u— Gasilska združena dravske banovi-ne bo imela v nedeljo ob 9. v verandni dvorani hotela Uniona redno letno skup-ščino. Na dnevnem redu so poleg poročil poslovalcev osrednjega odbora volitve osrednjega in nadzornega odbora ter šti-rh predstavnikov za zvezno upravo in štirih namestnikov, poročilo o »Gasilec« in Samopomoči, samostojni predlogi in sključnosti. Vsaka župa pošlje na skupšči-no po dva predstavnika, vsi pa morajo imeti poverilnice Gasilskega združenja, s kateri-mi se izkažejo, da so upravičeni zastopati župo na skupščini združenja.

u— Zveza kulturnih društev obvešča vse svoje edince, da so do nadaljnjega uradne ure v tajništvo od 10. do 12. ure.

u— Odbornice bežigrške podružnice CMD so na seji 17. t. m. komemorirale vzorno mater svoje uglede predsednice blagopojno Marijo Vasičevico ter podari-le Družbi sv. Cirila in Metoda 200 din namesto cvetja na njeno svežo gomilo.

u— Literarni klub priredi drvi ob 20. v dvorani Delavske zbornice svoj prvi bra-ni večer. Iz svojih del bodo brali: S. Sall, J. Dular, F. Novak, I. Campa, B. Magaj-na, J. Kastelic, C. Vipotnik, C. Kranj. Uvodno besedo bo spregovoril dr. Tine De-beljak.

u— Na veliko povpraševanje, kdaj bo popoldanska predstava »Pekovske«, soo-ročca Sentjakobsko gledališče, da bo to v nedeljo, 21. t. m. ob 15.15. Na to predsta-vo opozarja zlasti znanje obiskovalce, da si lahko pravčasno rezervirajo vstopnice, najboljše z dopisnico na naslov Sentjakob-skega gledališča v Mestnem domu. V so-boto, 20. t. m. je »Pekovska« kot običajno ob 20.15, prav tako tudi prihodni teden v torek, 23. t. m. Ta predstava je dobro-delna in sicer za revne učence Državne ženske realne gimnazije v Ljubljani. Za vstopnice velja kot doslej: prisrčite si jih že med tednom v prostorih Sentja-kobskega gledališča v Mestnem domu.

u— Francoski institut v Ljubljani opo-zarja, da bo v soboto 20. t. m. ob 20. v društvenih prostorih v Narodnem domu predaval g. profesor Paul Massef: »Le Peuple de Paris«. Vabljeni.

u— O naši zdravstveni kulturi v pre-jšnjih stoletjih bo predaval g. dr. Ivan Pin-tar pod okriljem Prirodoslovnega društva. Predavanje bo v torek, 23. aprila, ob 18.15 v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi.

u— JNAD »Jugoslavijac«. Drevo ob 20. bo v društveni posvetovalnici seja načel-nikov sekcij. Vabim vse načelnike sekcij, da se seje udeležijo. Podpredsednik II. u— Sadjarska in vrtarska podružnica Ljubljana — mesto prireja v soboto dne 20. t. m. vodstvo po vrtovih na Mirju. Pri tem bo imel g. nadzornik Josip Strekelj predavanje o oskrbovanju sadnega drevja »splošno«. Sestanek ob 16. (4. pop.) na Mirju št. 27. Udeležba prosta. Člani in go-šteje vabljeni.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Iz Celja

— Mladinski pevski zbor meščanske šole z Rakete »Vilhar« je na svojem povratku iz Maribora nastopil v nedeljo 7. t. m. v Mestnem gledališču v Celju. Okrog 110 mladih pevcev in pevk je pod vodstvom g. Maksa Pirnika izvajalo 15 skladb slovenskih avtorjev. V prvi polovici sporeda smo slišali nekaj že znanih narodnih pesmi v priredbi Adamiča, Bajuka in Mirka. Pirnik je v skladbi »Oj mladost« ljudsko prekmursko melodijo takorekoč glasbeno na novo doživel in jo vadeč v strogo linearnem slogu odel v precej barvito harmoničnost. Breda Ščekova se nam je predstavila s kratko, a prikupno in dobro občuteno skladbo »V mladih dneh«. Glasbeno tehnično sta bili zlasti skladbi A. Dolinarja in M. Tomca. V drugi polovici koncerta smo čuli skladbe skladateljev, katerih način glasbenega ustvarjanja je v izvestnih krogih menda še vedno sporen. So to predvsem dela Slavka Osterca, ki je bil zastopnik z dvema skladbama. Pribiti moram takoj, da je v Celju Osterc (zlasti a skladbo »Zabica in muha«, ki so jo morali ponoviti) zmagal. (Tako menda tudi v Mariboru). V taki idealni interpretaciji Osterca s svojo neposredno muzikalnostjo užije. In nauk iz tega? In še en prodoren uspeh: Savinov »Maj« (Goriškovo besedilo). Skladba z mestoma težimi kromatičnimi postopki je po svoji razigrani živahnosti silno ugajala. Tudi to so morali ponoviti. Pahor, švic in tudi Pirnik očutijo vpliv Osterceve šole in so si zato v glasbenem konceptu nekaj sorodni, dočim tega vpliva ne kaže D. Cveto. ki je na krasno Kosovelovo besedilo »Glej, saj ne moreš več« ustvaril globoko umetnino, svojstveno v svojem glasbenem izrazu. Koncert je povsem posrečeno zaključila Pirnikova »Uspavanka Matjažku«, ki so jo morali istostokrat ponoviti. O zboru moram govoriti samo v superlativih. Glasovno dobro izenačena enota z dovolj globokimi altii, vendar so soprani v višini manj prodorni. Močje je temu kriva mala utrujenost mladih pevcev in slaba akustika odra. Elastičnost zbora je v dinamičnem pogledu očarljiva, disciplina vrhuna. Ves spored je bil dobro izbran in pretehtan — saj se je zbor za reprezentanco zadavne slovenske glasbene panoge pripravil za glasbeni festival v Budimpešti, ki je vsled razmer v Evropi prestavljen v Severno Ameriko. Dirigent je odlični, le mestoma preveč nemiren. Publika je izvajanje zbora navdušeno odobraval. Navzoči so bili tudi skladatelj Risto Savin, M. Tomc in B. Ščekova. Moralni uspeh je bil velik — a na žalost je bilo občinstva bolj malo. Dan pač ni bil srečno izbran. Upamo pa, da nas ta zbor v bolj primernem času spet obišče, ker za služi, da ga slišijo vsi, ki so dovezetni za našo mladinsko glasbo, zlasti če je zbor v pevsko tehničnem pogledu na taki višini. — C. P.

— Mariborsko Narodno gledališče bo uprizorilo drevi ob 20. v celjskem gledališču učinkovito Benediktovo veseloligo »Trideset sekund ljubezni«. Predstava je izven abonmaja. Nabavite si takoj vstopnice v prodaji v Slomškovi knjarni.

— V celjski bolnišnici je umrl v torek 39letni Jože Delež, sofer pri zalogi piva pivovarstva »Union« v Celju, v sredo pa je umrla 55letna vdova po rudarju Franciška Suščeva iz Pesjega.

Iz Maribora

— Matičnega koncerta, ki je bil predsmotnim v Sokolskem domu, so se udeležili Mariborčani v lepem številu. Izvajanje pestrnega sporeda je vzbudilo pristrano priznanje občinstva. Naša onerna pevka gđ. Jelka Igličeva je prelepa krasen sopek cvetlic, dirigent Milan Pertot na lep lavorjev venec. Zbor je moral ponoviti narodni »Marko skače« in »Potkan ples«. Pri zaključni »Čače moj« je lepo sodeloval tudi deliški mladinski zbor gđ. Minke Zaherlove. Koncertu so prisostvovali tudi mariborski odličniki s polk. Radovanovičem na čelu.

— Robert Sočens, v drugem delu sporeda turneje tega čudovitega violinskega virtuozeta umetnika po naši domovini, so krajska dela, v katerih prikaže umetnik moč svoje velike notranje umetniške razgranosti. Podčrtati je treba, da sta v tem delu sporeda tudi deli dveh jugoslov. skladateljev in sicer L. M. Škerjanca in J. Slavenskega. Sočens razpolaga z ogromnim tonom, najpreciznejšo tehniko in globokim, edinstvenim podajanjem. Nedvomno je R. Sočens eden izmed največjih sodobnih violinistov — v tem si je edina vsa svetovna kritika.

— Ruski lešniki in drugo blago mimo Maribora čez mejo. V zadnjem času vozijo mimo maribora čez mejo grški in bolgarski vlaki razno blago, ki je bilo naloženo v Carigradu med drugim ruske lešnike, sadije, pa tudi olje.

— Kobanski teden. Jutri v soboto predstava »Revčka Andrejčka« v pristani selniško kozjaški govorici. Slikarska razstava g. Ljotze Sušmelja, ki traja ves čas kobanskega tedna, vzbujala veliko pozornost nacionalnega občinstva.

— Tri predstave po znižanih cenah. V soboto »30 sekund ljubezni«, v nedeljo popoldne »Cigan baron« v nedeljo zvečer »Vdova Roslinka« kot predstava za združenje igralcev. Za vse tri predstave veljajo znižane cene.

— 14. Občni zbor Tujškoprometne zveze v Mariboru bo v torek dne 30. aprila ob 16. v veliki dvorani hotela »Orel« z običajnim dnevnim redom.

— Nov grob. Na Pobrežju je umrla v 67. letu gospa Ana Ornikova, ugledna posestnica. Zadnji pot bo nastopila danes ob 15.15. Blag ji spomin, žalujčim naše iskreno sožalje!

— Himen Poročilo so se tovarniški delavec Franc Barbek in abiturienti realne gimnazije Zlatka Šrolova nadalje trgovci Leopold Lušický in zasebna uradnica Angela Mozelova. Novoporočencem obilo sreče!

— Lep kulturni uspeh svetlenarške sokolske orkestrske družine. Agilna sokolska orkestra družina pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je uprizorila v večji režiji g. Janca Lucijana A. Novčanovo »Veleje« z lepim uspehom. Vsi sodelujoči igralci ter igralke so bili deležni prirščnega priznanja prav tako režiser g. Janež Lucijan.

— Poljska tekma ptičarjev. Tukašnja podružnica društva ljubiteljev ptic v nedeljo 21. aprila na prostornih loviščih v Račah tekmovala s ptičarji in drugih lovskih psov. Namen tekme je zlasti preizkušnja prirojenih lastnosti ptičarja in lovškega psa slih ter ocenjevanje ostalih njegovih vrlin. V počev prišlo je lani rojeni psi. Za tekmo je v vrstah ljubiteljev ptičarjev živahno zanimanje.

Gospodarstvo

Naše gospodarstvo v februarju

Narodna banka je izdala svoje običajno mesečno statistično poročilo, in sicer za mesec februar, iz katerega posnemamo naslednje najvažnejše podatke.

Znaten železniški promet

V januarju in februarju je bil železniški tovorni promet prav znaten. V januarju so na naših železnicah natovorili 120.424 vagonov nasproti 110.404 v januarju prejšnjega leta, v februarju pa je znašalo število natovorjenih vagonov 132.794 nasproti 116.348 v lanskem februarju. Skupaj je bilo v prvih dveh mesecih natovorjenih 253.200 vagonov, t. j. za 26.500 vagonov ali za skoro 12% več nego v istem razdobju lanskega leta. Odnosno za 13.000 vagonov več nego v istem razdobju pred dvema letoma.

Pomorski promet je glede na znane težkoce v januarju ponovno nazadovalo. Tonaža v naše luke došlih ladij je znašala v tem mesecu je 931.000 ton nasproti 1 milijonu 307.000 ton v lanskem januarju. Zaradi hude zime se je rečni promet skoro ustavil in je bilo v januarju in februarju prevoženih le 1.8 milijona tonskih kilometrov nasproti 66.5 milijona tonskih kilometrov v istih dveh mesecih lanskega leta. Zastoj rečnega prometa je brez dvoma zelo vplival na povečanje tovornega prometa na železnicah.

Hranilne vloge se zopet dvigajo

Hranilne vloge so se v teku januarja po dolgi vrsti mesecev prvikrat zopet dvignile. V začetku lanskega avgusta so znašale vse hranilne vloge pri vseh bankah in hranilnicah v naši državi 11.500 milijonov. Pod vtisom vojnih dogodkov in stanje v jeseni precej nazadovalo, toda že proti koncu leta se je to nazadovanje pričelo ustavljati. Do 1. januarja so se hranilne vloge dvignile na 12.500 milijonov.

Prijava uvozne potrebe surovin

Da bo uvozni odbor pri Narodni banki lahko razporedil kontingente za nabavo surovin v posameznih četrtletjih uvoznega leta je Narodna banka pozvala uvoznike, naj do 25. t. m. prijavijo količine, ki jih nameravajo kupiti v deviznih državah za svoje redne potrebe do konca t. l. Prijave je treba predložiti za naslednje blago: surov bombaž (tar. št. 38/1 car. tarife), bombažna preja (274—276), volna (71 in 308), volnena preja (311—314), lan (38/2 in 288/1), lanena preja (290—292), juta (38/3 in 288/1), preja iz jute (293—294), kavčuk (386—388), avtomobilske gume (389 in 393), krpe (369), ekstrakti za strojenje (230), fosfati (212), soliter, nitrati (211), loj (67), ribje olje (69), kopra (23), kokosovo olje (106), kositer (611), bela pločevina (537), surov nikelj (618), proizvodi iz niklja (619—623), kakao (27), kakaovo maslo (105/1), riž (5), furova kava (25/1), surova plutovina (96), risal, manila (293—294), težke surove kože (76/1a in b), antracit (169/1), koks (169/4), težka katranska olja (176/2), lahka katranska olja (176/1), mazilna olja (177/4), parafin (183), umetne barve (238), oljno seme, laneno ricinovo (31), surova nafta (171), bencin (177/1), petrolej (177/2), platina (527), staro železo (588).

Ker mora odbor za uvoz pri Narodni banki poznati stvarno potrebo uvoznikov glede omenjenih surovin v posameznih četrtletjih, morajo uvozniki v prijavih ločeno navesti uvozno potrebo za drugo, tretje in četrto četrtletje letošnjega leta in morajo v tem smislu za vsak posamezni uvozni predmet, ki je zgoraj naveden, predložiti prijavo devizni direkciji Narodne banke na posebnem obrazcu, ki se dobi pri vseh podružnicah Narodne banke in pri pooblaščenih denarnih zavodih. Prijave naj se dostavijo devizni direkciji Narodne banke v Beogradu najkasneje do 25. aprila t. l. Tvrde, ko do tega roka ne bi predložile pravilne prijave z vsemi zahtevanimi podatki, se izpostavljajo nevarnosti, da se njihove prošnje ne bodo mogle upoštevati pri razdelitvi kontingentov za uvoz v posameznih četrtletjih.

Gospodarske vesti

— Pred ustanovitvijo jugoslovnsko-italijanske gospodarske zbornice v Beogradu in Zagrebu. Iz Beograda poročajo, da se vršijo priprave za ustanovitev jugoslovnsko italijanske gospodarske zbornice v Beogradu, za katero so pravila že sestavljena in se vršijo že priprave za ustanovno skupščino. V tej zvezi poročajo iz Zagreba, da obstoji namera ustanoviti enako zbornico tudi v Zagrebu, kot sedežu bavnove Hrvatske. Hrvatski gospodarstveniki poudarjajo, da je taka zbornica glede na živahne trgovske zveze med Jugoslavijo in področjem Hrvatske prav tako potrebna.

— Volitve v zagrebško Trgovinsko zbornico bodo odgojene. Dne 26. maja bi se morale vršiti volitve v zagrebško Trgovinsko zbornico. Kakor vse kaže, pa volitev ne bo, in bodo najbrž odgojene za 2 meseca, to pa zaradi akcije Združenja trgovcev v Zagrebu, ki zahteva neke spremembe v statutih zbornice. V statutih je predvideno, da se mora v Zagrebu izvoliti tudi en predstavnik trgovcev z mlekom in mlečnimi proizvodi. Ker pa je trgovino z mlekom že skoro v celoti prevzela Gospodarska sloga, je odpadla potreba takega predstavnika v zbornici. Na drugi strani pa so manufakturni, včlanjeni v združenje, postavili zahtevo, da morajo dobiti enega predstavnika v zborničnem svetu. Združenje je svoje zahteve predložilo banski oblasti v prihodnjih dneh pa bo predsedstvo zbornice sklepalo o spremembi statuta in o odločitvi volitev.

— Pogajanja za ureditev anuitetne službe za obveznice predvojnih srbskih posojil, ki so v rokah Nizozemcev. Že nekaj dni se mudi v Beogradu nizozemska delegacija pod vodstvom van Lutterfelda, predsednika upravnega odbora amsterdamske efektne borze. Delegacija se z zastopniki naše vlade pod vodstvom načelnika oddelka za državne dolgovce dr. Dušana Djordjevića pogaja za ureditev anuitetne službe nekaterih predvojnih posojil, ki jih je najela na Nizozemskem predvojna Srbija, in za nekatera posojila bivših avstro-ogrskih pokrajn. Celotni znesek teh dolgov se ceni na približno 20 milijonov din.

nilne vloge skrčile na 10.185 milijonov, in so bile pri tem stanju za 1315 milijonov manjše nego v začetku avgusta. Stanje na dan 1. februarja na beški kakor rečeno prvikrat zopet povečanje, in sicer za 42 na 10.227 milijonov.

Povečale so se v teku januarja predvsem vloge pri privatnih bankah za 69 na 5648 milijonov (v začetku lanskega avgusta so znašale 6124 milijonov) in pri hranilnicah za 16 na 2357 milijonov (v začetku avgusta 2379). Nadalje pa so se zmanjšale vloge pri državnih denarnih zavodih, namreč za 43 na 2222 milijonov (v začetku lanskega avgusta 2797).

Po stanju z dne 1. februarja so bile privatne hranilne vloge pri državnih denarnih zavodih za 20,5 odstotkov manjše nego lani v začetku avgusta, pri hranilnicah za 8,6% in pri bankah za 7,8%.

Promet na borzah

Celotni devizni in efektini promet na jugoslovnskih borzah je znašal v januarju in februarju 757 milijonov din nasproti 704 milijonov in istih dveh mesecih lanskega leta. Na sami ljubljanski borzi je znašal celotni promet v teh dveh mesecih 97,3 milijona din nasproti 88,6 milijona din v prvih dveh mesecih lanskega leta.

Predvsem je narasel promet v devizah, ki je znašal pri vseh borzah 734 milijonov (lani 640), medtem ko se je promet v državnih papirjih hudo skrčil na 19 milijonov (lani 57) in promet v delnicah na 3 milijone (lani 7).

Insolvence

V januarju in februarju je bilo zabeleženih 12 konkurzov (lani 24) in 32 poravnanih postopani (36), skupaj torej 44 insolventne nasproti 65 insolventam v istih dveh mesecih lanskega leta.

Borze

18. aprila

Na jugoslovnskih borzah notirajo nemški klirski čeki nespremenjeno 14,70 — 14,90. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 31,25, v Beogradu pa po 31,75. V bolgarskih klirskih čekih je beogradska borza zabeležila zaključek po nižjem tečaju 96. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravno po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektinemu tržišču je vojna škoda nekoliko popustila in se je nudila po 431 (v Beogradu je bil promet po 430 — 432). Zaključki pa so bili zabeleženi v 4% severnih agrarnih obveznicah po 50 (v Beogradu po 51,25), v 7% Blairovem posojilu po 91, v delnicah Trboveljske po 240 in v delnicah Sečerane Osijek po 200.

Devize

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 154,10 — 157,30, Pariz 87,05 — 89,35, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2348,50 — 2386,50, Bruselj 740,50 — 752,50. Tečaji na svobodnem trgu: London 190,40—193,60, Pariz 107,61—109,91, New York 5480 — 5520, Curih 1228,18 — 1238,18, Amsterdam 2900,55 — 2938,55, Bruselj 914,56 — 926,56.

Curih. Beograd 10, Pariz 8,85, London 15,62, New York 44,6, Bruselj 74,75, Milan 22,50, Madrid 45, Amsterdam 236,75, Berlin 178, Stockholm 105,75, Sofija 5,50, Budimpešta 79,50, Atene 3,20, Bukarešta 2,25.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 431 bl., 4% agrarne 51 den., 4% severne agrarne 49,50 — 50 (50), 6% beguške 76 bl., 6% dalm. agrarne 65 — 68, 6% šumske 67 den., 7% stabiliz. 95 bl., 7% invest. 96 den., 7% Selligman 99 den., 7% Blair 90 — 92 (91), 8% Blair 97 den.;

delnice: Narodna banka 8000 bl., PAB 198 bl., Trboveljska 240 — 241 (240), Gutman 52 — 60, Sečerana Osijek 200 — 205 (200), Isis 31 bl.

Beograd. Vojna škoda 429,50 — 430,50 (430 — 432), 4% severne agrarne 50,75 — 51,25 (51,25), 6% beguške 75,25 — 76 (75,50), 6% dalm. agrarne 68,50 — 69 (65,75), 6% šumske 68 — 69,50, 7% Selligman 102 den. (102), 7% Blair 91 — 92, 8% Blair 100,50 — 101,50, Narodna banka — (7900).

Blagovna tržišča

Žito

+ Novosadska blagovna borza (18. t. m.) Pšenica: ovska: oškolica Novi Sad 263 — 265; sremska 262 — 264; slav. 263 — 265; ban. 263 — 265; baška ladja Tisa 264 — 266. Rž: baška 208 — 210. Oves: sremski 194 — 196; slavonski 196 — 198. Jčmen: baški in sremski 64/65 kg 204 — 206. Koruza: baška in baška par Indija 204 — 206. Mleko: beška i banatska »0g« in »0gg« 375 — 385; »2c 355 — 365; »5c 335 — 345; »6c 315 — 325; »7c 285 — 295; »8c 182 — 185. Otrobi: baški in sremski 167,50 — 171; banatski 165 — 167,50. Fižol: sremski beli brez vreč 445 — 450.

Zvestoba za zvestobo

Grahovo, 18. aprila.

Ob romantičnem Cerkljskem jezeru teži velika, toda malo poznana vas Grahovo Res prvi dosti avtomobilov mimo, ki pa nadaljujejo vožnjo proti starodavnemu mestu Ložu, ali pa zavijejo skozi vas na levo na Bloško planoto, da se po lepši in boljši cesti vrnejo preko Velikih Lašč in Turjaka nazaj v belo Ljubljano. Kdor se pa slučajno ustavi v Grahovem, šele zve, da je v naši vasi življenje, ki nudi vsakemu dovolj zabave in razvedrila. Sai je Grahovo vas, ki šteje preko 100 hišnih števil in je v vasi kar sedem društev. Izmed vseh je na vidnem mestu sokolska četa, ki jo imamo že 9 let. Leta 1935 je zgradila ta mala agilna četa svoj lastni dom, ki je danes lepo opremljen in tudi brez dolga. Zaradi smo ga z lastnimi sredstvi in delavnim članstvom, med katerimi ne smemo pozabiti tedanje starostne brata majorja Boška Miloševića in komandirja tukašnje žandarmerijske stанице br. Ferda Velikanja. Obadva sta ob vsaki prosti uri nadzirala delo in dodrževala članstvo Ustrašila se nista nikakih ovir, ker sta si bila v svesti da delata za blaginjo te obsejne postojanke.

Br. major Boško Milošević nas je zapustil že leta 1938, ker je nastopil novo dolžnost v Ljubljani Sokolska četa se je od nje bratsko poslovila obliubljatost mu, da bo članstvo nadaljevalo s čiranjem Tvrševih idej: »Brez koristi in slave!« Pred nekaj dnevi pa je naša četa izgubila že drugega naidelavnega člana br. Ferda Velikanja. Novica o premostitvi nas je zadela posebno ker je rišja iznenada da smo se jedva mogli od nje z skromno posloviti.

Devet in pol leta je bil med nami in vsi so ga ljubili kajti bil je vester in pošten v službi, a vkljub temu je našel vedno dovolj časa za nesebično sokolsko delo. Bil je dolgo let tainik nato blažnik, a največkrat oboje. Vedno je bil poštenjak in značaj, ki je vedel, da je njegova pot pravilna in si je bil v svesti, da mu škoda ne more nifesar očitati. Enako bo za našo četo težka izguba tudi njegova žena sestra Marija, ki je pomagala vedno in povsod. Niti ena prireditev v četi ni minila brez njegove sodelovanja za katero je ni bilo treba nikoli prositi. Sremita vso zahvalo za ves bratski trud in nesebično javno sokolsko delo v Grahovem! V prijaznih Moravčah vama želimo mnogo sreče in novih uspehov.

Insertirajte v »Jutru«

SPORT

Jadran in Bratstvo ter še mnogi drugi Spet bogata prvenstvena nedelja v območju SNZ

Največja nedeljska nogometni prireditel bo v Kozelji, kjer se bosta spoprijela za točke dva stara znanca. Bratstvo je dovolj dobro plasirano moštvo ter močan partner za še tako razigranega nasprotnika. Pred Jeseničani so tudi ljubljanski »Igašči« že položili orožje. Jadran ne more več sodelovati v Slovenski ligi, zato pa hoče vse ostale kandidate poučiti, da je močan nasprotnik, ki samo zaradi nesrečnih razmer je tretje leto ne more sodelovati v ožjem tekmovanju. Kljub temu pa še ni vrge puške v koruzo. Vrstni red na tablici hode malo pregrupirati in s tem dokazati, da bo tudi on odločil, kdo bo sodeloval v tekmovanju za slovensko ligo.

O Jeseničanih ni treba izgubljati besed, dovolj so znani po svoji ostrbi, poletni in prodorni igri, ki nikoli tudi ne pozabi na končni efekt tekme. Po tradiciji so sedaj Jadranši na vrsti, da bi zmagali. Koliko se bo to izpolnilo, bomo videli v nedeljo na terenu. Pričetek tekme ob 16.

★

Razen te tekme v Trnovem bosta v nedeljo v Ljubljani igrala za točke med prvorazrednimi še Hermes in Svoboda. V ljubljanski skupini bomo razen tega dobili nove rezultate tudi iz Domžal po tekmi med Diskom in Marsom ter iz Kranja s tekme med Kranjem in Reko. V celjski skupini bodo imeli eno prvorazredno srečanje, in sicer med Atletikom in Hranstni.

V nekaj urah

Hrvatski nogometaši v švici

Danes ponosi ki hrvatska nogometna reprezentanca mimo Ljubljane ter preko Trsta, Benetk in Milana odpotovala v Bern, kjer bo v nedeljo odigrala revanžno nogometno tekmo s švicco, in sicer s pravim enajstorico, nad katero je pred tem tedni v Zagrebu zmagala s 4:0. Moštvo vodita predsednik HNS dr. Kraljević in savezni kapetan Jozo Jakopić. Na pot je sivega 15 igralcev, reprezentanca pa bo verjetno nastopila v naslednji postavi: Glaser, Belošević, Šuprina, Jazbec, Jazbinšek, Kokotović, Cimermandić, Antolko, Lešnik, Wölfl, Matekalo.

Hrvatsko nogometno elito čaka na švicarskih tleh precej težka naloga, vendar smemo upati, da se bodo igralci, ki so ve-

kom, slednjic po bosta še dve tekmi v mariborski skupini, in sicer v Mariboru med Mariborom in Rapidom ter v Murski Soboti med Muro in Gradjskimim.

Prvenstvo II. razreda

V ljubljanski skupini II. razreda se bje ogorčena borba za prvo in drugo mesto med nič manj kakor 5 klub. Grafika, Moste, Korotan, Mladiki in Slavijski imajo enake izgleda, da si osvoje prvo mesto odn. da drug drugega izpodrinejo na zadnje mesto. Trenutno v tej skupini vodi Grafika, Moste pa so ji nevarno za petami. Nedeljska tekma Moste—Grafika, ki bo na igrišču Mladike popoldne ob 16.30 bo nedvomno dala kandidata za prvo mesto. Ta tekma obeta biti prav zanimiva, ker se bosta oba kluba potrudila, da izvojujeta čim boljši rezultat in si tako zagotovita vodstvo v svoji skupini. V predtekmi ob 15.30 nastopita v prvenstveni tekmi mladinski moštvi Most in Jadrana.

Ta dan bosta za točke v tem razredu nastopila še para Adrija—Mladika in Slavijski—Korotan.

★

Razen tega bo še po raznih podeželskih krajih več zanimivih prvenstvenih tekem za točke v posameznih skupinah in razredih, tako v Trzinu, Mengšu, Radečah, Litiji, Trbovljah itd.

činoma iz sedaj odlično razpoloženega Gradjskega, z vsa voljo in tudi nekaj sreče uveljavijo v tej prvi mednarodni preizkušnji hrvatskega nogometa izven doma.

Važni sklepi HNS

Na zadnji seji HNS so razpravljali med drugim o razveljavljanju dveh točk v ligski tabeli za varaždinsko Slavijo, ki jih je dobila zaradi suspenzije enajstorice Splita brez igre. Kakor znano je vodstvo Splita zaradi te hude kazni dvignilo velik krik in vik, in je nazadnje — v ostalem popolnoma po pravici — tudi doseglo, da je upravni odbor to že verifirano tekmo par fortait razveljavil in naročil poslovnemu odboru, da odredi nov termin za njevo odigranje po končanem ligškem tekmovanju. (Zaradi tega sklepa se je pozicija varaždinske Slavije v ligski tabeli

močno spremenila, kajti s svojimi 30 točkami je zdrikljal od sedanjega 6. na 9. ali predzadnje mesto, pri čemer pa ima seveda tekmo s Splitom še v dobro in možnost, da si pomaga na bolje.)

Poslovni odbor je razpravljaj tudi o nadaljevanju tekme med varaždinsko Slavijo in Ljubljano, ki je bila jeseni po sodniškovi odločitvi zaključena 15 minut pregodaj. Teh 15 minut igre bo še odigranih v Ljubljani, termin pa bo določen pozneje.

Čakovski klubi, ki po reorganizaciji nogometne obvezno pripadajo hrvatski zvezi, pa v letošnji sezoni še igrajo prvenstvene tekme s slovenskimi klubi, so zahtevali, naj se njihov položaj in način prvenstvenega tekmovanja reši čim ugodneje, ker film sportni interesi nalagajo, da bi ostali v čim živahnijih stikih s slovenskimi moštvii. O tem vprašanju bo imel zadnjo besedo zagrebški podsavez ali pa morda celo VNS.

★

Včeraj smo na tem mestu zabeležili vest zagrebških »Novosti«, da je izvršni odbor ASKJ (gg. Ugrinić, Fuchs, Marjan, in Kraljević) podal ostavko in izročil, savezno imovino oblastvom. Isti list objavlja v včerajšnji številki popravek tega odbora, ki ugotavlja, da sklepov ljubljanske seje delegatov narodnih zvez z dne 14. t. m. ne more vzeti na znanje. Razen tega pravi, da člani eksekutive, ki so bili na obnem zboru bivšega JAS pravilno izvoljeni, ne bodo odstopili, ker za enkrat ni nobenega oblastveno potrjenega atletskega foruma za vso državo, kateremu bi lahko izročili svoje ostavke. Slednjic izvršni odbor tudi ne priznava suspenzije s strani odbora, ki za to ni poklican niti pristojen. Ko bodo oblastva potrdila ASKJ, bo izvršni odbor novi upravi izročil ostavke in imovino saveza, vse dotlej pa nikomur. Zmerom bolj zapletena je ta zmeda v atletski organizaciji in zmerom teže bo najti poklicanega in pristojnega, ki bo tukaj lahko postavil vse na svoja mesta. Na škodo, ki jo trpi zaradi tega pravo sportno delo, pa se zdi ne misli nihče...

Pred ustanovitvijo Slovenske zimsko-sportne zveze

Akcijski odbor JZSS sklicuje za soboto 27. t. m. ob 20. v damski sobi kavarne »Emone« sestanek delegatov vseh klubov v Sloveniji, na katerem bodo pregledana in dokončno pripravljena pravila slovenske zimsko-sportne zveze. Akcijski odbor je sestavljen pravila na podlagi mnenj zbranih na sestanku s klubi v Ljubljani, Mariboru in na Jesenicah ter je skušal v pravih zajeti vse izražene želje in mnenja. Pravila bodo predložena takoj po sestanku oblastvom nato pa bo še v maju t. l. sklicana ustanovna skupščina Slovenske zveze, tedaj pred obćnim zborom J

800 km na uro!

Angleško lovsko letalo tipa »Master« leti z brzino 800 km na uro

Zasedba Danske

Bivši kodanjski poročevalec pariškega „Tempsa“ opisuje kot očividca razvoj dogodkov ob zasedbi Danske

V pariškem »Tempsu« objavlja njegov bivši kodanjski dopisnik in stalni poročevalec André Chastain, ki se je pred dnevi vrnil v Pariz istočasno s francosko diplomatsko misijo, popis dogodkov, ki jim je bil ob zasedbi Kodanjskega Nemčiji sam priča. Posnemamo nekaj njegovih pojasnil:

Ko so v ponedeljek 8. t. m. danski jutranji listi objavili poročilo, da bodo zvezniki s položitvijo min blokirali norveško obalo, je vsakdo slutil, da se na evropskem severu pripravljajo veliki dogodki. Nihče si namreč ni mogel misliti, da bo Nemčija mirno prenesla to zavezniško akcijo, ki je bila naperjena predvsem proti nadaljnjemu nemškemu dobavljanju železne rude iz Švedske.

Nemški listi so v ostalem že napovedovali, da bo Nemčija reagirala »radikalno in naglo«. O tem, kaj se pripravlja, pa se je v Kodanju samo ugibalo. Govorilo se je na primer o možnosti pomorskega spopada ob izhodu iz danskih teritorialnih voda, ali kje v bližini bolj drzni napovedovalci pa so mislili na izkrcanje nemških čet na švedskem. Na možnost nemške intervencije na Danskem ni nihče mislil. Tako v političnem kakor v vojaškem pogledu so bili vsi prepričani, da za Nemčijo Danska sploh ne prija. Samo na odgovornih mestih so z zaskrbljenostjo gledali na bližnji razvoj.

V prvih popoldanskih urah sem prejel vznemirljive informacije o premikanju nemških čet ob meji na kopnem. Danči so v vsej naglici počeli svoje obsejne garnizije. Toda uradno ni bilo o vsem tem ni-

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je nemški vojakom na Danskem prepovedano kupovati kavo, čaj in sladkor, ker so ta živila od danske vlade racionalizirana;

da je norveška vlada tik pred izkrcanjem nemške okupacijske vojske poslala zlato zalogo svoje narodne banke v Ameriko z ladjo »Bergenfjorde«;

da bi Nemčija letos potrebovala 142 milijonov sodov nafte;

da je v Parizu te dni umrla »ruska Duse« igralca Marija Germanova, članica nekdanjih »Hudožestvenikov«, ki so večkrat gostovali tudi v naših mestih;

da se je te dni v Ženevi začela konferenca Mednarodnega Rdečega križa, katere se udeležujejo predstavniki Belgije, Bolgarije, Španije, Estonke, Zedinjenih držav Amerike, Madžarske, Letonske in Litve, Luksemburga, Nizozemske, Rumunije, Jugoslavije, Turčije in Švice;

da je Anglija naročila v Ameriki za 25 milijonov dolarjev streliva;

da so začeli v Napoliju graditi novo pristanišče;

da so potrosomerni aparati v Firenzi za beležili močan potres;

da je sedanja povodenj ob La Plati največja iz leta 1884;

da je princesa Ingrid, soproga danskega prestolonaslednika te dni povila zdravo hčerko;

da bodo ameriške Zedinjene države v naslednjih štirih letih zgradile 63 novih vojnih ladij, med njimi dve težki križarki po 45.000 ton.

MICHEL ZEVACO:

91

Don Juan

ROMAN.

Ne pozabi, kaj sem ti rekel: »Oženi se s to zlahtno Španko, pa ti je sreča zagotovljena. Če tega ne storiš, padeš v nemilost, kar pomeni pregonstvo ali ječo. Pojdi zdaj, kajti utrujen sem od vseh teh državnih poslov... pojdi in izkušaj mi ustreči.«

XXXVI

Loraydan misli na svojo poroko z Leonoro de Ulloa

Ko se je grof de Loraydan vrnil v svoj dvorec, je bilo okrog ene polnoči. Na dvorišču je našel Brisarda, ki je s svetilko v roki žalostno čakal, da bi mogel iti spat. Žalostno, pravimo, kajti takšno je bilo njegovo duševno stanje vselej, kadar je bil opit. In prav nocoj si ga je bil Brisard privoščil več in boljše kakor tisti dan, ko sta bila z Bel-Argentom v krčmi; kmalu bomo videli, kako in zakaj.

Ko je Loraydan zagledal slugo, ga je z oblastnim migljajem potegnil k sebi kakor vrtnec suh list in vprašal:

»Kako je s plemičem? Si videl, ali je prišel?«
Brisardu so se naježili lasje:

Gumasti površniki

Gumaste površnike, tudi gumasto obvalovanje in sploh vse gumaste oblačilne kose, ki jih v slabem vremenu toliko uporabljamo, je treba obravnavati zelo pazljivo. Nikoli jih ne smemo hraniti na toplem kraju, temveč tako pozimi kakor poleti na hladnem. Sušiti jih isto tako ne smemo v bližini peči, a za čiščenje ne smemo uporabljati bencina, terpentina in spirita. Gumasto stran površnikov moramo od časa do časa osvežiti z mešanico iz 10 delov glicerina in 100 delov vode. Sive, ki so popustili, izdelamo z izolirnim trakom, ki ga uporabimo tudi za popravilo razcefranih rokavnih robov.

Hiša iz stekla in aluminija

Dva italijanska arhitekta sta za rimsko svetovno razstavo l. 1942. izdelala načrt svetovnega zabavišča. To bo zgradba iz stekla in aluminija. Imela bo obliko kocke. Iz notranjosti bo imel obiskovalec na vse strani razgled na okolico, a ponoči bodo posebni svetlobni efekti spremenili zgradbo v velik, bliskajoč se dragulj. Prilije bo veliko, nad akvarij postavljeno stekleno plesišče. Od spodaj bo žarela mnogobarvna luč, ki bo čarobno osvetljevala tudi vodna bitja v akvariju.

18 mesecev star tehta 29 kg

V majhni vasi v bližini St. Omerja na Francoskem živi 18-mesečen deček, ki tehta že danes 29 kg. V splošnem imajo to težo šele otroci v desetem letu. Ob rojstvu je otrok imel normalno težo in normalno postavbo, a že po enem letu je tehta 22 kg. Neki cirkuški ravnatelj se zanj že zanimajo in ga staršema ponudil visoko vsoto, da bi ga smel kazati v svojem cirku.

I V E R I

Aktualno ni vedno novo.
Večina stvari umre pozabljena.
Maliki so trupla bogov.

Pred startom

Fotografski izvedenec nemške vojske pregleduje aparat za snemanje tik pred odhodom letala

Povsod je dovoľj radovednežev

Danska mladina ogleduje avtomobil nemške okupacijske vojske z vojaškimi napravami

Nazadovanje lednikov v Antarktidi

Byrdova antarktična odprava je ugotovila, da ledniki v teh krajih čedalje bolj nazadujejo. Neki udeleženec te odprave razlaga ta pojav ne s tem, da bi postajalo v Antarktidi morda topleje, temveč baš nasprotno s tem, da temperatura tam v zadnjih letih pada. Baš hudi mraz zavira nastajanje lednikov. Ledniki »živijo« od snega, a če je mraz tako hud, da ne nastajajo več snežni meteži, tedaj mora lednik tako rekoč gladovati in požirati samega sebe. Isti pojav so v ostalem opazovali tudi v severnem polarnem pasu.

Nerodni razbojnik

Nekemu mladeniču, v San Franciscu, ki mu je pošel drobšč in ki si je hotel vse eno privoščiti vesel večer, je šinilo v glavo, da bi zaigral razbojnika. Med mimoidočimi si je poiskal gospoda, o katerem je lahko menil, da ima kaj v svoji denarnici, stopil je k njemu in ga pozval, naj dvigne roke. »Napadenec« se je zasmel, da mu je posnel obraz, potem je mladeniču prijazno oklenil roke z lisicami in mu velel: »Naleteji ste na napačnega. Jaz sem policijski nadzornik ta in ta!«

Reynaudov rekord

Francoski min. predsednik je izvrsten plavač

Paul Reynaud, francoski ministrski predsednik, je bil v svoji mladosti navdušen kolesar — in je še danes. Znano je pa tudi, da je vnet plavač. Ko ga je neki sportni poročevalec, ki mu je uspelo intervjuvati ga med dvema sejama, vprašal glede njegovih sportnih dejanj, mu je Reynaud z dobro voljo povedal, da je celo imetnik svetovnega rekorda!

Zurnalist je seveda takoj zastutil senzacijo in vprašal, kako je s tem. In zvedel je, da se more Reynaud ponašati s tem, da je med vsemi ministrskimi predsedniki največ potoval po svetu. Vseh kilometrov, ki jih je prepotoval in prehodil, sicer ni mogoče več sešteti, lahko pa mirno reče, da ne pozna samo vseh petih celin na lastne oči, temveč da je bil v vsaki izmed njih njmanj dvakrat.

Prej hram ljubezni, zdaj vojni arhiv

Sobane markize de Pompadour

Lepa markiza de Pompadour bi se v grobu obrnila, če bi vedela, kako je sedaj v tisti sobani, kjer je nekoč doživljala svoje ljubezenske ure. Namesto omar z zrcali in mehkih divanov, namesto elegantnih steklenic z dišavami toaletnim priborom rokokojske dame, so postale omare z akti inventar tega budoara. Njihovi dobro zaklenjeni predali hranijo najbolj tajna poročila francoskega vojnega ministrstva.

Skrivna vrata, ki so vodila iz spalnice

nekdanje kraljevske metrese v ta budoar, so zaprta. Kadar se danes francoski generali sestanejo na najtajnejše posvete, sledijo s tem le stari tradiciji, kajti tudi Napoleon je prijel nekako sem, da je svoji materi Leticiji pripovedoval o vseh svojih načrtih in skrbeh. Več nego sto let je trajalo, da so ta kabinet spet odkrili. Vanj vodi poseben vhod, ki se odpre le na pritisk na skriti gumb. Ljubezen in diplomacija sta na Francoskem vedno vedeli za umetnost, kako naj ostaneta tajni.

Kolo v kovčegu

Praktičen izum — Priprava tehta samo 6 in pol kg

Neki vlak je te dni iz severne Italije pripeljal v Rim nenavadnega potnika. Bil je mlad izumitelj iz Bologne. Odkorakal je s postaje, postavil ročni kovčeg na tla, začel iz njega dvigati kolesa, pedale, krmilo in v kratki minuti je iz tega sestavil pred očmi presenečenih gledalcev popolno kolo. Ko je potem kovčeg zvil v majhen sveženj, je sedel na kolo in nadaljeval s tem svoje potovanje.

V središču mesta se je ustavil in predvajal svojo iznajdbo ljudem, ki imajo za njo zanimanje. Izkazala se je za zelo praktično. Kolesarja rešuje marsikatero nevšečnost. Sedaj lahko stopi kolesar brez skrbi,

da ga bo kakšen vratar grdo gledal, v hotel, a na železnici se mu ni treba muditi s tem, da bi spravil kolo v voz za prtljago. Kolo zloži pač enostavno v kovčeg in s tem gre lahko v vsak železniški voz ali hotelsko sobo. Vsa priprava tehta komaj šest in pol kilograma.

NAMESTO ANEKDOTE

Dva učenjaka sta si zavoljo nekega znanstvenega vprašanja postala huda sovražnika. Ko je eden med njima drugega v nekem svojem pismu spet napadel, je stekel ta do njegovega stanovanja in zapisal na vrata s kredom: »Ničvrednež!« Naslednji dan je prišel nasprotnik k njemu in mu dejal: »Včeraj ste me hoteli obiskati. Videl sem vaše ime na svojih vratih in prihajam, da se vam oprostim, ker me ni bilo doma!«

VSAK DAN ENA

Kipar, cestar in zopet kipar. (New Yorkers)

»Vse na konju«

V Los Angelesu se je ustanovil klub, ki se morajo njegovi člani zavezati, da bodo prihajali ob klubskih večerih na konjih v društveni lokal. Ves večer ne smejo s konja in v sedlu sprejemajo tudi okrepčila. Isto velja za družabne igre in enkrat na teden je kinematografska predstava, ki jo člani ogledajo na konjih. Klub ima doslej 59 članov, med njimi štiri ženske.

mu je drznila stopiti pred oči. Nato jo je prisilil, da je pojedla slaščice, kar mu jih je bilo ostalo, in ji podaril dva enaka zlatnika kakor meni, za vsako zausnico enega... »

Ubogi, ubogi zlatniki Jakomina Corentina!... »In potem?« je s čedalje večjim nezaupanjem vprašal Loraydan.

»Potem! Briljava Malka je odšla vsa objokana od zausnic in vsa nasmejana zaradi zlatnikov. Vraga, gospod, mislite si, da ste na njenem mestu... Tedaj sem ga vprašal, ali ne bi hotel po isti ceni naložiti tudi meni tucat klofut. Pa je dejal, da ne, in da bi bile zausnice, ki bi jih nameril meni, povsem zastoj, kar mi je tudi dokazal...«

»Dovolj!« mu je segel Loraydan v besedo. »Kje je Turquandovih osem slug?«

»Odšli so, gospod, minuto po tem, ko ste vi z gospodom Esséjem in Sansacom pa onim tretjim velikašem, ki ste mi prepovedali izreči njegovo ime, zapustili dvorec. Niso pa krenili po Vrvarski ulici, temveč po drugi poti, tako, da so se najbrže vrnili v Turquandovo hišo z dvorišne strani.«

Loraydan je spoznal, da je bil Turquand vse premislil: tisti mah, ko je kralj s svojimi spremljevalci dospel do hiše, so bili branilci trdnjave že spet na svojih mestih!

»Dobro,« je rekel Loraydan. »Prav za prav bi te moral z jermenom naklestiti, ker si pil moje vino. Naj bo, za danes ti prizanesem. Toda ne gani se odtod, dokler plemič ne odide.«

In Brisard je z lešerbo v roki znova obmrkl kakor kip... »

Loraydan je stopil v častno dvorano ter zagledal Juana Tenorio v naslanjaču, kjer je prej sedel Franc I.

Don Juan je vstal in stopil grofu naproti. Gospoda sta se priklonila drug drugemu z vso tisto plemiško vljudnostjo, ki je odlikovala medsebojno občevarje dvorjanov v onih dneh.

»Gospod Juan Tenorio,« je rekel Amauri, »dovolite mi najprej iskreno zahvalo za čast, da ste sedli za mojo mizo. Upam, da se je služničad kar najbolje potrudila za vašo udobnost.«

»Gospod grof de Loraydan,« je odgovoril don Juan, »vsa čast je bila na moji strani. Ravnal sem proti vam, kakor je bilo nekdanj navada med stari junaki, ko se je smel človek tako v prijateljevi kakor v neprijateljevi hiši zmerom zaneesti na gostoljubje.«

»Prisežem vam, senor Juan Tenorio, da mi gre vaš poklon po najkrajši bližnjici do srca.«

»Moj poklon, gospod grof de Loraydan, je samo bled odsev priznanja, ki ga v srcu izrekam vašim okusnim jedem in vaši veliki ljubeznivosti.«

Po teh besedah sta se drug drugemu znova globoko priklonila. Nato je Loraydan odvedel gosta nazaj k naslanjaču ter ga povabil, naj sede. Sele tedaj je sedel tudi sam.

»Gospod Juan Tenorio, jutri popoldne bi se morala sniti v tem dvorcu, da razbistriva svoj vzajemni položaj. Ker ste tu, se lahko vrši najin razgovor takoj, ako vam je ljubo.«

Občinskih volitev ne bo

Informacije beogradskega lista iz merodajnih krogov

Beogradska »Politika« javlja, da po informacijah iz merodajnih krogov vprašanje občinskih volitev ni več aktualno in da se njihov razpis ne pričakuje v bližnji bodočnosti.

»Politika« pravi, da je do tega prišlo zaradi nepovoljnega odmeva, ki so ga izvale vesti o občinskih volitvah z javnim glasovanjem ne samo v opozicijskih krogih, temveč tudi v neodvisni javnosti, pa celo v izvestnih vladnih skupinah. Ni dvoma, da je napoved takih volitev notranje-politični položaj še poslabšala, ker bi bilo javno glasovanje poskus političnega obračunavanja z neenakim orožjem. Večina današnjih strank je formalno ilegalna,

pri volitvah pa bi vladnim strankam bilo dovoljeno vse, dočim bi delo opozicijskih strank bilo odvisno ne od zakonskega stanja, temveč od vlade. Jasno je tudi, da se ne more izbeči politični značaj občinskih volitev. Sedaj, ko se odlagajo skupščinske volitve, bi seveda politične stranke poskušale pokazati svojo moč na občinskih volitvah.

Pri tej priliki »Politika« posebno podčrtuje, da se v širokih političnih krogih neprestano čuje poudarjati potrebo nacionalne sloge in discipline, potrebo ustanovitve širše kombinacije, ki bi presekala sedanjo razdvojenost in razbitost.

Dr. Maček o potrebi sloge na Balkanu

„Če bomo složni, bomo pomenili takšno silo, da jo bo vsakdo spoštoval“

Sofija, 18. apr. AA. »Zora« prinaša izjavo podpredsednika jugoslovenske vlade dr. Mačka in izvelec iz izjave predsednika vlade Cvetkovića bolgarskim novinarjem v Beogradu.

Poročilo o sprejemu pri dr. Mačku pravi, da je ravnanje »Zore« Kožuharov rekel dr. Mačku, da je za mir najvažnejši sporazum med balkanskimi narodi.

Dr. Maček je odgovoril: »To je v interesu nas vseh. Ako naj se ohrani mir na Balkanu, je najprej potrebno, da se mi med seboj sporazumemo. To je danes lahko reči. Poprej je na Balkanu divjal vojni požar navadno zaradi nesporazuma med balkanskimi narodi. In seveda je razumljivo, da so veliki narodi našli povod, da so se vtilkali v zadeve balkanskih narodov s pretezo, da hočejo uvesti mir in red na Balkanu, a s tem le ogrožali neodvisnost balkanskih držav. Prva naloga je torej, da mi sami odpravimo razlike, ki utegnejo obstajati med nami, da uredimo svoje medsebojne razmerje. Nobena druga država nima vzroka, da se vtilka v naše stvari. Nedvomno je, da bomo mi na Balkanu, če bomo složni, pomenili takšno silo, da jo bo vsakdo spoštoval. Evo, to je ideja, a kako naj se uresniči, to je drugo vprašanje. To danes ni v mojih rokah. Jaz sem začel del te naloge, to je izgradil sem spore med Hrvati in Srbi. Zdej smo na dobri poti in lahko se reče, da se nam je posrečilo prehoditi tri četrtine te poti, a ostalo četrtino bomo lahko prehodili. Potrebno je, da v bližnjem času nadaljujemo svojo nalogo, da odstranimo razlike med Jugoslavijo in Bolgarijo.«

»To je popolnoma realno in resnično,« je pripomnil Kožuharov.

Na vprašanje glede morebitnih zapletov na Dunavu, je dr. Maček dejal: »Mi bomo vsakakor gledali, da te zapletitve preprečimo, a preprečili jih bomo samo tedaj, če bo na Dunavu red. Dunav je velika mednarodna reka, in mislim, da mora vsakdo neovirano pluti po njej. Mi smo se vsak za sebe obvezali, da bomo varovali to vodno pot v skladu z mednarodnim dunavskim statutom in kolektivnimi odločitvami držav, po katerih teče Dunav.«

»Dovolite, gospod predsednik, še eno vprašanje,« je zaprosil Kožuharov. »Prav dobro ste rekli, da je mir na Balkanu odvisen od tega, ali so balkanski narodi složni med seboj. To drži. Toda vidimo, da so tudi drugi narodi, ki so bili složni med se-

boj, kakor n. pr. skandinavski, in vendar preživljajo krizo, in sicer samo zato, ker so majhni in slabotni in ker niso bili organizirani, da bi branili svojo neodvisnost.«

»Tako je,« je pritrdil dr. Maček.

»Ali mislite,« je nadaljeval Kožuharov, »da naj se naši balkanski narodi podvzajo in se organizirajo, da ne bo prepozno?«

»Nedvomno! Tudi jaz mislim, da je treba to stvar podvzati,« je odgovoril dr. Maček.

»Naše prijateljstvo,« so rekli dr. Mačku bolgarski časniki, »mora veljati ne samo v vojnem času, ampak tudi v težkih časih, ki jih pravkar preživlja Evropa.«

»Nedvomno je, da je to v skladu z našimi željami,« je kratko odgovoril dr. Maček.

»Dogodki se hitro razvijajo,« so pripomnili bolgarski časniki, »in narodom v tem delu Evrope bi se utegnilo zgoditi, da bodo stali pred dovršenimi dejstvi. Pri nas je volja, in sicer zelo velika volja za sporazumno ureditev vseh vprašanj, da se ustvari resnično prijateljstvo in iskreno sodelovanje med Jugoslavijo in Bolgarijo. Mi delamo za to stvar, želimo pa, da pride pobuda z vaše strani.«

»Trudite se,« je odvrnil dr. Maček. »da pride tudi pobuda od vas. Mi že dajemo to pobudo. Kot začetek smo spremili našega trgovskega ministra v Sofijo.«

»Zelo dobro!« so pripomnili časniki. »Dajte samo spodbudo in tudi vi nadaljujte po tej poti,« je nadaljeval dr. Maček z nasmehom. »Tudi kdo od vas bi moral priti v Beograd, potem bomo pa mogli o tem govoriti.«

Poročilo pravi dalje, da se je dr. Maček zanimal za razvoj gospodarskih zvez med Bolgarijo in Sovjetsko Rusijo, bolgarski časniki so se pa zanimali za vtise, ki jih je dr. Maček odnesel iz Bolgarije. Dr. Maček je izjavil, da so bili dr. Andrić in vsi Hrvati, ki so se pri tej priložnosti mudili v Bolgariji, navdušeni sprito sprejema, ki so jim ga priredili bratje Bolgari.

»Utro« in »Zarja« prinašata prav tako izjavo dr. Mačka bolgarskim časniki, ki pravita, da je dr. Maček na vprašanje glede ohranitve miru na Balkanu odgovoril, da je to stvar, ki se tiče samo balkanskih narodov. Vsako vtilkanje v te zadeve, bi kršilo interese naših dveh narodov. Za naša dva naroda je neobhodno potrebna iskrenost, a o njej dr. Maček ne dvomi.

do njenega legalnega vodstva, katerega odločitve so edino merodajne in obvezne za vse pripadnike nemstva v Jugoslaviji.

Revizija uredbe o nakupu nepremičnin v obmejnih pasovih

Minister dr. Marković je izjavil novinarjem pred odhodom v Budimpešto, kjer bo imel nekaj predavanj, da izdelujejo v ministrstvu pravde novo uredbo o nakupu nepremičnin v obmejnih pasovih. Po njegovem mnenju bo nova uredba zadovoljila predstavnik narodnih manjšin, ki se pritožujejo zaradi krutosti obstoječe uredbe. Napovedal je tudi, da bo v kratkem postavljenih 100 novih sodnikov in 150 sodniških pripravnikov. Poleg tega je napovedal, da bo s 1. majem ustanovljeno novo upravno sodišče v Novem Sadu, ki bo pristojno za ozemlje bivše Vojvodine.

Demokratski odgovor „Hrvatskemu dnevniku“

Z demokratske strani odgovarjajo na kritiko Grolovega govora v »Hrvatskem dnevniku«, da g. Grol ni zahteval, da se ustavi vsako nadaljnje delo na izgraditvi banovine Hrvatske, pač pa je kritiziral, da prehajajo pri prenašanju poslov na banovino Hrvatsko že v podrobnosti, dočim na drugi (srbski) strani ni storjeno ničesar. V ostalem je jedro Grolovega govora v onem stavku, (ki smo ga tudi mi citirali), da v današnji dobi ni časa za užaljene občutljivosti in tudi razprava o odredbah akta od 26. avgusta ne bi smela biti ovira za ustvarjanje drugih razpoložljivih in drugih odnošajev med strankami in osebnostmi.

V demokratskih krogih zamerjajo »Hrvatskemu dnevniku«, da toliko podcenjuje silo opozicijskih strank, ki so vendar baš pri volitvah pokazale svojo moč, akoravno so bile radi tega, ker je bil dr. Maček nosilec skupne liste, izpostavljene najbolj jakim udarcem. Ena od glavnih pogrsk na hrvatski strani je ta, da se tam misli, da med Srbi obstajajo samo skupnice politikov, ki se trgajo za oblast.

Pomemben izstop iz SDS

Član izvršnega odbora Samostojne demokratske stranke in voditelj te stranke v severni Dalmaciji Ilija Zečević, župan v Benkovcu, je izstopil iz SDS in pri tej priložnosti dal izjavo, da po 20 letnem delu zapušča stranko, ker ne more več odobravati politike njenega vodstva. Kot poslednji razlog navaja g. Zečević, da je glavni tajnik g. Kusanović hotel v celi vrsti občin postaviti komisariate, proti čemu so se izrekle celo strankine organizacije. G. Zečević zatrjuje, da so z njim istega mišljenja še mnogi čestiti in v stranki že osiveli možje. Izrecno pri tem poudarja, da napram Hrvatski seljački stranki želi tudi v naprej iskrenih in čvrstih odnošajev.

Narodi, ki ne pazijo dovolj

»Hrvatski dnevnik« citira svarilo italijanskega lista »Avvenire d'Italia«: »Teško narodom, ki se mirno uspravajo...« ter poudarja, da je nekoliko narodov, ki so zapadli v letargijo ali pa hipnozo, plačalo to z izgubo svoje svobode. Ti narodi niso dovolj pazili, kaj se okoli njih godi. Niso v potrebi meri organizirali svojih moči, niti se niso pravočasno pravilno usmerili. Vsaka zamuda pa je lahko danes usodopolna. Zatorej mora biti vsak narod vedno pripravljen na vse, v prvem redu pa na to, da zaščiti svoje življenjske interese. Do sedaj so vsi balkanski narodi poudarjali svojo nevtralnost, toda z razširjenjem vojnega področja se ta nevtralnost pretvarja v nevojskovanje. To »nevojskovanje« pri nas ne znači, da čakamo priložnosti, da se vmešamo z orožjem v spore velikih. Nevojskovanje znači za male nev-

tralne države pripravljenost, braniti svojo nevtralnost in svobodo svojega odločevanja v vseh vprašanjih, ki se njih tičejo. Nevojskovanje pomeni koncentracijo vseh narodnih sil, da okrepimo zajednico, ki bi mogla biti, ako ne bo dovolj jaka, izpostavljena težkim gospodarskim težkočam. Te težkoče že danes občutimo. Tudi pri nas se javlja draginja. Vojna v naši neposredni sosesčini zahteva od nas velikih naporov. Zato je tudi potrebno voditi politiko širokih potez in odstranjevati vse zapreke, ki se postavljajo na pot konsolidaciji razmer. Hrvatsko vprašanje je bilo do sedaj najbolj občutljiva točka Jugoslavije. Na tem vprašanju se je razbijala njena sila. Sedaj je to vprašanje v stanju urejevanja. Mnogo je storjenega, mnogo pa bo treba še storiti. Sedaj je najboljša prilika, da se okrepi državna zajednica na ta način, da se v čim večji meri zadovolvi Hrvati. Čas je, da se v naše odnose vnese več širokogrudnosti in razumevanja.

»Hrvatski dnevnik« končno priznava, da naj onemogočijo vsak poskus razdvojitve hrvatske vrste.

Rogovilasta polemika

»Slovenski dom« nam je dal v zvezi z APZ zopet poduhati smrdljive cvetke svoje polemične »duhovnosti«. S takim neresnim, rovtarsko omejenim pisanjem, ki mu ne gre nikdar za samo stvar, marveč za malenkostno opravljanje in fantastično

zbadanje, ne svede, ne bomo spustili v polemiko. Za resnejše čitatelje in pravilnejše prijatelje, kakor jih ima APZ v prostem pamfletistu »Slovenskega doma«, ugotavljamo znova, da smo objektivno poročali o uspehih APZ. Tudi pri zabeleži sarajevske kritike nismo imela name, ki nam ga podtika malo kolektalni rogovilež iz Kopitarjeve ulice. Če smo opozorili na kritiko »Vremena«, katere presojo prepuščamo resnejšim ljudem, kakor so tankočutni poznavalci mačje godbe v SD, smo stvorili to samo zaradi tega, ker je SD vigel v nas kot svoje polemično poleno beogradskega kritika en bloc. Ali ima »Vreme« resnega kritika, ali ga nima zato, ker ga ne priznava »Slovenski dom«, to naj kar razčisti med seboj Kopitarjeva in Dečanska ulica kot središče tiskovnega štaba JRZ. Tudi danes verujemo, da je resni in kritični gospod iz vrst APZ neprijetno to pristno slovensko prekanje in babje opravljanje, v katerem ima »Slovenski dom« že nekaj časa priznato prvenstvo in slavne trofeje. Ta žalostni primat v slovenski žurnalistiki mu iz srca privoščimo.

Premestitev

Beograd, 18. aprila. p. Službeno je bil premeščen davkarski pomočnik Rudolf Lončar iz Krškega v Grubišno polje.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Zapustil nas je naš iskreno ljubljani brat

PEČE ADOLF

KAPELAN V POKOJU

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 20. aprila 1940 ob pol 5. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 18. aprila 1940.

Žalujoči ostali

Umrila je nama najina draga mamica, gospa

PAVLINA TRČEK

roj. KLOPČAR

HIŠNA POSESTNICA

Pogreb bo v soboto, dne 20. aprila 1940 ob 2. uri popoldne izpred mrliške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 18. aprila 1940.

MATEVZ TRČEK, soprog; MIHEC, sinke
ter ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

BELEŽKE

Odložena demokratizacija

Zagrebski »Obzor« komentira novo uredbo o občinskih volitvah za banovino Hrvatsko in pravi, da »je predpis o javnem glasovanju pri občinskih volitvah zelo slabo utemeljen z izgovorom, da se hoče na ta način izvesti depolitizacija podeželskih občin. Razočarane so ostale tudi hrvatske žene, ki so pričakovale, da bodo dobile volilno pravico vsaj za občinske volitve. To tem bolj, ker so imele samostojne žene že pred svetovno vojno volilno pravico pri občinskih volitvah v banovini Hrvatski. Prepričani smo, da bo novi volilni red povzročil dosti kritike in nerazpoloženja, ker z njim ni bila izvedena toliko obljubljena demokratizacija našega javnega življenja. Hrvatska javnost se pa tolaži s tem, da je sedanje stanje samo prehodno in da bo Hrvatska seljačka stranka izvedla popolno demokratizacijo in reformo občinske samouprave, čim se bodo prilike vsaj malo normalizirale. S tem problemom se bo sigurno bavil med prvimi svojimi nalogami bodoči hrvatski sabor.«

Izseljeniški komisariat v Parizu ukinjen

Iz Pariza poročajo, da se je odločila jugoslovenska vlada ukiniti izseljeniški komisariat pri kr. poslanstvu v Parizu. Ta sklep je izzval v krogih naših delavcev, ki so v Franciji na delu, veliko razburjenje. Jugoslovenski delavci namreč mislijo, da je danes izseljeniški komisariat v Parizu za naše delavce bolj potreben, kakor kdaj doslej. Poleg tega plačujejo delavci sami poslovanje izseljeniškega komisariata s svojimi prispevki v izseljeniški fond in ima država prav za prav od njega še dobiček.

Proti politiki romantike

»Obzor« poziva hrvatsko javnost, naj se loti resnega dela in opusti politiko romantičnega opozicionalstva. »Resnica je, da so materialne prilike dosti težke in da banska oblast v prvih šestih mescih svojega obstoja ni izpolnila vseh pričakovanih. Res je tudi, da se pojavljajo na vseh straneh težave, nepravilnosti in lokalna trenja, vendar pa ne smemo nikdar pozabiti, da smo si po 20 letni borbi pridobili svojo samoupravo, ki jo moramo sedaj polagoma izgraditi. Ako bomo ostali tudi v naprej politični romantiki z velikimi utopijami in malim smislom za stvarni položaj, potem so bile vse naše borbe odvisne in se nismo ničesar naučili. Geslo: vse ali nič je izvrstno sredstvo za demagogijo, toda slabo politično orožje. Mislimo, da je čas, da gremo vsaj na občinske volitve, če že ne

moremo iti na skupščinske ali saborske. Pri agitaciji za občinske volitve bo potrebno nastopiti z odprtim vizirjem in močno akcijo, ki bo zatrila vsa vizumerska gibanja, ki se pojavljajo zadnje čase v naših lastnih vrstah.«

Težke obtožbe

»Slovenski Jug«, glavni organ omladine JRZ, ki jo vodi dr. Ivo Pirc, objavlja uvodnik »Za generalno čistčenje«, v katerem napoveduje brezobzirno borbo proti komunizmu in njegovi podtalni akciji. »Slovenski Jug« obdoljuje celo vrsto osebnosti komunizma in tako citamo n. pr. da so komunisti »tajnik Trgovske zbornice v Novem Sadu dr. Slavko Stanić, šef odseka za znanstveno proučevanje gospodarskih vprašanj v Privilegirani agrarni banki, dr. Mihailo Vučković, tajnik Kolaričeve zadružbine Krstić. V ministrstvu prosvete sedi na zelo važnem mestu propovednik novega realističnega pravca v književnosti dr. Miloš Savković. Tajnik »Prizada«, te naše največje gospodarske organizacije, je g. Herman, znani prevajalec mnogih ilegalnih komunističnih brošur.«

Sodelovanje Hrvatov z Nemci v Vojvodini

Voditelj Hrvatov v Vojvodini senator Gjido Vuković je sprejel po povratku delegacije vojvodinskih Hrvatov iz Zagreba novinarje in jim med drugim izjavil: »V Zagrebu vedo, kaj bodo storili za nas. Za našo bodočo usodo smo popolnoma mirni. V najkrajšem času bodo odstranjene vse ovire, ki zavirajo naše delovanje. Srbski kulturni klub in njegovi prijatelji se bodo kmalu lahko prepričali, da so vsi njihovi napori zaman. Sedaj se bomo lotili priprav za občinske volitve, ki bodo svobodne, kar so nam zajamčili v Zagrebu. Vzel bomo svoje občine v svoje roke. Pri tem bomo nastopali sporazumno s predstavniki madžarske in nemške narodne manjšine. Njihova predstavnika dr. Nagy in dr. Schlachter sta popolnoma sprejela naše stališče. V nedeljo bomo pričeli že skupno z njimi nastopati na političnih konferencah po Bački in Baranji, kjer bomo dobili z njimi skupaj sigurno večino.«

Glavni organ nemške narodne manjšine »Deutsches Volksblatt« ugotavlja, da ni bil nihče v Zagrebu upravičen govoriti v imenu nemške narodne manjšine v Bački in Baranji.

»V vprašanju morebitne razdelitve Vojvodine bo imela že svojo besedo tudi nemška narodna manjšina, ki bo poskrbela za to, da se bo njeno mnenje čulo v javnosti. Kdor se hoče razgovorjati z nemško narodno manjšino, ta se pač mora potruditi

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

V neizmerni žalosti sporočam, da mi je danes umrla
moja nadvse ljubljena mamica, gospa

Marija pl. Plautz

hišna posestnica

Bogu udana in previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabne rajinke bo v soboto, dne 20. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti, Stari trg št. 30, na farno pokopališče na Vič.

Ljubljana, dne 18. aprila 1940.

OLGA pl. PLAUTZ
in ostalo sorodstvo

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopisi in žetivne se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Trgovski pomočnik
mlad, agiln, dobi mesto, takoj ali 1. maja v trgovini z mešanim blagom, Fr. Gajsek, Loka pri Zussu, 10604-1

Prodajalka

zmožna pisarniških del in korespondence, tudi v nemškem in srbsko-hrvatskem jeziku, sprejem takoj. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Trgovsko izobražena«, 10568-1

Tapetniškega

pomočnika
mladega, agilnega, sprejem takojšnjim nastopom Peter Kobal, Kranj, 10567-1

Knjigovodjo

(knjigovodkinjo) povsem samostojnega in zanesljivega, ki je vajen tudi korespondence, sprejme večja trgovina v mestu na deželi. Ponudbe z življenjepisom prepišati in zahtevati, ki pod šifro »Knjigovodja« na ogl. odd. Jutra, 10659-1

Postrežnico

urno in spretno iščem za dopoldanske ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 10689-1

Brivskega

pomočnika
sprejem v stalno službo, Kranj, Franc, Ljubljana VII. Cernetova ul. 28, 10684-1

Frizerko

dobro moč, sprejem takoj v letoviskem kraju na Gorenjskem. Plačam dobro. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«, 10690-1

Brivski pomočnik

zanesljiv delavec, se sprejme za stalno. Nastop 1. maja ali prej. Dobaj, Maribor, Gosposka 38, 10698-1

Krojaškega

pomočnika
sprejem takoj v stalno službo. Globovnik Franjo, Studenci pri Mariboru, Kallova 2, 10697-1

Krojaškega

pomočnika
za veliko delo sprejme takoj Rešetič, Masarykova 14, II. nadstropje, 10691-1

NSERIRAJ

V »JUTRU«

Službe išče

Frizerski pomočnik
popolnoma verziran za gošpode in dame, iščem mesto v Ljubljani ali na Bledu. Nastop takoj. Miklavžina, Slov. Bistrica, 10654-2

Trg. pomočnica

z večletno prakso, dobro izveščana v vseh strokah, posebno v manufakturji, večja aranžiranja izločb, deloma tudi pisarniških del. Nastop lahko takoj. Ceni, ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva in agilna«, 10651-2

Trgovski pomočnik

večji manufakture in špecije, premeni službo 1. maja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mlad nekadišce«, 10619-2

Brivski pomočnik

mlajši dober delavec, išče službo. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod šifro »Zmožene«, 10693-2

Auto, moto

Motor BMW
500 cm s priklopo, dobro ohranjeno, izpod cene na prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 10640-10

Motorno kolo

rabljeno, znamke »Diamante« 100 cm želim zamenjati za močnejše do 200 cm, četudi rabljeno, proti do plačila. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Diamante«, 10681-10

Prodaj

Desertna vina
prošek, bermet, vermouth stalno na zalogi pri M. Cesar vinski trgovina, Ljubljana 7 Gosliška ul. 3. Telef. 23-69, 112-6

Krasen šore

za eno okno (ročno delo) ugodno prodam. Ogledati v ogl. odd. Jutra, 10589-6

Zapravljivek

prek, voz z diro in vitel za metrsko trugo ugodno naprodaj. Gostilna, Vegova ulica 10, 10679-6

Kapital

Hranilne knjižice
vrednostne papirje kupujemo stalno in po najvišjih cenah in takojšnemu plačilu RUDOLF ZORE Ljubljana, Gledališka ul. 12, 10585-2

Iščem gostilno

za takoj v najem na prometnem kraju. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Točen plačnik«, 10700-17

Posest

Posestvo v Zagradu
zelo lepo, 25 minut oddaljeno od Celja, do katerega se lahko pride z avtom, s cca 14.000 kv. m zemljišča in 500 sadnih drevesih različnih vrst, krmo za dve kravi in lepo, popolnoma opremljeno hišo za takojšnjo vselitev prodam. — Vprašanja na trdko Franc Zanger, Celje, 10703-20

Stanovanja

Bled
Potrebujem za celo sezono vilo ali moderno urejeno stanovanje 3-4 sob; ena naj bo precej velika. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod šifro »Poletje«, 10664-21a

Soba odda

Prazna soba
lepo, vhod s stopnišča, so-uporaba kopalnice, oddam v Pražkovi ulici št. 11, II. nadst., desno, 10670-23

Soba s hrano

za dve osebi takoj odda gostilna, Vegova 10, 10678-23

Soba

lepo, z razgledom na ulico v centru, z uporabo kopalnice, oddam s fino hrano 1 ali 2 osebam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 10677-23

Lepo sobo

s separiranim vhodom oddam, Cernetova 30/1, 10673-23

Sobe išče

Majhno sobico
išče ves dan odsotna gosposižna v bližini glavne pošte. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takoj ali pozneje 940«, 10662-23a

Glasbila

Klavirsko

harmoniko rabljeno, 80 basov ali več, kupim. Pismene ponudbe s ceno na ogl. odd. Jutra do petka zvečer pod šifro »Harmonika«, 10682-26

Stroji

Intarsia stroj
št. 8, dobro ohranjen, kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Intarsia«, 10612-29

Dopisi

Ovignite v oglašnem oddelku dospel neoddane!
Agilna, Varčna in poštena, Zmožna, Zaradi smrti, Zagreb, Zmožna kavcije, Za vilo 80, 17909, 180.000, 350.

V podružnici Jutra

v Celju naj se dvignejo sledeča pisma:
Agilen v Gornji Savinjski dolini, Diskretnost zaiamčena, Harmonija, Industrija, Letovišče, Ma vlast, Marz 59, Pomlad, Pošten in zanesljiv, Pridna, Resno, Sigurna eksistencija, Srečen par, Stalna, Stavbišče, Veselje do posestva.

Vanja

dvignite zaželjeno, 10652-24

Razno

Lesena zložljiva patentna postelja
s tapciranim modrocem Din 240.— pri R. RADOVAN Mestni trg 13.

Iz življenja na deželi

Iz Krškega

kr— V počastitev spomina Božidarja Romiha sta darovala dr. Zdošek sen. in jun. iz Brežic 100 din Školi v Krškem. kr— Mladina bo igrala. V soboto 20. ob 20. in v nedeljo 21. t. m. ob 14. priredi državna meščanska šola v Krškem Riharjevo čarobno burko s petjem in godbo »Repositev«. Režija je v rokah ge. Vutkovičeve. G. dr. Fenc pa je skomponiral za to priliko posebne glasbene dodatke. Ker je čisti dobiček igre namenjen za nakup knjig ubožnim učencem in za izlet no-

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni **JOS. REICH** Ljubljana Poljanški nasip 4-6 Piskalica — Svetlokalnica

KLIŠEJE

ENO VECBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

mladka Jadranske straže na morje, pozivamo prijatelje mladine, da posejijo to mladinsko igro ter privedejo deco v telovadnico šole, kjer se igra urizori. Vstopnice kupite v naprej v Engelbertnerjevi papirnici. kr— Ne kurite v gozdovih. Opozorjamo na razglas sreskega načelstva v Krškem, po katerem se preprečuje kurjenje v gozdovih in v razdalji 50 m od njih, da se prepreči gozdni požari. V primerih, kjer je neogibno potrebno, da se kuri v gozdu ali poleg njih, mora nekdo paziti na ogenj. Prestopki se bodo kaznovali. — Opozorjamo na razglas istega načelstva o zatiranju smrekovega lubadarja. Oba razglasa sta nabita na uradnih deskah vseh občin.

Iz Novega mesta

n— Posnemanja vredno. Sodniki novomeškega okrožnega in sreskega sodišča in državno tožilstvo so v počastitev spomina svojega stanovskega tovariša pokojnega sodnika Božidarja Romiha poklonili novomeški dijaški kuhinji namesto venca 540 dinarjev.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 19.: zaprto. (Generalka). Sobota, 20.: Hamlet. Premierski abonma. Gostovanje Zvonimirja Rogoza. Nedelja, 21.: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza. Ponedeljek, 22.: zaprto.

Za gostovanje Zvonimirja Rogoza v vlogi Hamleta vlada veliko zanimanje, o tem priča dejstvo, da prihajajo iz vseh krajev Slovenije naročila za vstopnice. »Hamlet« bodo uprizorili dne 20., 21., 23., 25., 27., 1. maja, 3. 5. in 7. maja. To bo Rogoza poslovalna predstava, naka se bo vrnil zopet v Prago. »Hamlet« je veličastna tragedija plemenitega značaja. Mogočno zgrajena, filozofska globoka, odsko učinkovita in igralsko težka igra, bo zopet postavila zmoglost našega ansambla v najsvetlejšo luč. Poseben dogodek bo gostovanje Zvonimirja Rogoza v naslovni vlogi. Opozorjamo na nastop tega priljubljenega igralca, ki bo po skoro desetletni odsotnosti nastopil zopet na našem odru. Njegovo uspešno delovanje pri čistem gledališču in filmu, je našemu občinstvu znano. Delo je zrežiral prof. Šest.

OPERA

Petek, 19.: zaprto. Sobota, 20.: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje bolgarske sopranistke Vanje Leventove in Josipa Gostiča. Nedelja, 21. ob 15.: Pri belem konjicku. Izven. Globoko znizane cene od 24 din navzdol. Ob 20.: Lucija Lammermoorska. Izven. Gostovanje Sonje Ivančičeve in Josipa Gostiča. Ponedeljek, 22.: zaprto. Torek, 23.: zaprto. (Gostovanje opere v Celju: Rusalka).

Znamenita bolgarska sopranistka evropskega slovesa Vanja Leventova, ki stalno nastopa na vseh večjih odrih, zlasti v Italiji, Švici in Španiji, bo gostovala v soboto zvečer v Pucinijski »Madame Butterfly«. V tej partiji ji priznavajo celo stroge italijanske kritike poleg izrednih glasovnih odlik in nad vse prikopne pojave še mojstrsko dognano igralskega doživljanja, tako da obeta nuditi njeno gostovanje našemu občinstvu nedvomno redko visok umetniški užitek. V glavnih partijah bodo sodelovali Josip Gostič kot gost, Janko in Kogejeva. Dirigent Niko Štrifof. Na gostovanje opozorjamo!

Nedelja v operi. Popoldne se bo ponovila pogloboko znizanih cenah od 24 din navzdol najuspešnejša opereta poslednjih sezon, R. Benatzkega »Pri belem konjicku«, ki šteje na našem odru že blizu 70 predstav! V glavnih partijah se odlikujejo zlasti Poličeva, Modest Sancin, Zupan, Peček, Japleja, B. Sancin in Barbičeva. — Zvečer pa bosta gostovala v Donizettijevi »Luciji Lammermoorski« ponovno Sonja Ivančičeva, katere debut je spriču njenih znanih glasovnih kvalitiet vzbudil med našim občinstvom toliko nedeljene pozornosti. Pevka je pokazala visoko pevsko kulturo in zdrav smisel za toplotno igralsko doživetje, kar ji je pripomoglo do izrednega odrskega uspeha. Tenorsko partijo poje Josip Gostič, v ostalih večjih pa sodelujejo Anžlovar, Lupša, Marčec, Rakovec in Barbičeva. Dirigent A. Neffat. Režija in scena E. Freilih.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 20.: Pekovska. Nedelja, 21.: ob 15.15.: Pekovska.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Petek, 19.: zaprto. (Gostovanje v Celju, Trideset sekund ljubezni). Sobota, 20.: Trideset sekund ljubezni. Znit žane cene. Nedelja, 21. ob 15.: Cigan baron. Znit žane cene. V korist Združenja igralcev.

CELJSKO GLEDALIŠČE
Petek, 19.: Trideset sekund ljubezni. Gostovanje mariborskega gledališča.

R A D I O

Petek, 19. aprila

Ljubljana 7: Jutranji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Naše plošče — naši zvoki. — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 14.05: Tedensko poročilo Tujskoprometne zveze. — 18: Zenska ura: Kako si pripravimo poletno garderobo (g. Emi Oražen). — 18.20: Godba na pihala (plošče). — 18.40: Francoščina (g. S. Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Omar paša: Franjo Jukič. — 19.40: Objave. — 19.50: O Kureščku (g. Farkaš Stefan). — 20: Ljubljanski godalni kvartet. — 20.45: Iz pozabljenih operet (Radijski orkester). — 22.15: Plošče. — 22.30: Plošče. — 22.45: Simfonični koncert. — 23: Ples. — 23.15: Godalni kvartet. — 23.30: Ples iz Beograda. — 23.45: Ples. — 23.55: Orkester. — 24.00: Ples. — 24.15: Orkester. — 24.30: Ples. — 24.45: Orkester. — 24.55: Ples. — 25.00: Ples. — 25.15: Orkester. — 25.30: Ples. — 25.45: Orkester. — 25.55: Ples. — 26.00: Ples. — 26.15: Orkester. — 26.30: Ples. — 26.45: Orkester. — 26.55: Ples. — 27.00: Ples. — 27.15: Orkester. — 27.30: Ples. — 27.45: Orkester. — 27.55: Ples. — 28.00: Ples. — 28.15: Orkester. — 28.30: Ples. — 28.45: Orkester. — 28.55: Ples. — 29.00: Ples. — 29.15: Orkester. — 29.30: Ples. — 29.45: Orkester. — 29.55: Ples. — 30.00: Ples. — 30.15: Orkester. — 30.30: Ples. — 30.45: Orkester. — 30.55: Ples. — 31.00: Ples. — 31.15: Orkester. — 31.30: Ples. — 31.45: Orkester. — 31.55: Ples. — 32.00: Ples. — 32.15: Orkester. — 32.30: Ples. — 32.45: Orkester. — 32.55: Ples. — 33.00: Ples. — 33.15: Orkester. — 33.30: Ples. — 33.45: Orkester. — 33.55: Ples. — 34.00: Ples. — 34.15: Orkester. — 34.30: Ples. — 34.45: Orkester. — 34.55: Ples. — 35.00: Ples. — 35.15: Orkester. — 35.30: Ples. — 35.45: Orkester. — 35.55: Ples. — 36.00: Ples. — 36.15: Orkester. — 36.30: Ples. — 36.45: Orkester. — 36.55: Ples. — 37.00: Ples. — 37.15: Orkester. — 37.30: Ples. — 37.45: Orkester. — 37.55: Ples. — 38.00: Ples. — 38.15: Orkester. — 38.30: Ples. — 38.45: Orkester. — 38.55: Ples. — 39.00: Ples. — 39.15: Orkester. — 39.30: Ples. — 39.45: Orkester. — 39.55: Ples. — 40.00: Ples. — 40.15: Orkester. — 40.30: Ples. — 40.45: Orkester. — 40.55: Ples. — 41.00: Ples. — 41.15: Orkester. — 41.30: Ples. — 41.45: Orkester. — 41.55: Ples. — 42.00: Ples. — 42.15: Orkester. — 42.30: Ples. — 42.45: Orkester. — 42.55: Ples. — 43.00: Ples. — 43.15: Orkester. — 43.30: Ples. — 43.45: Orkester. — 43.55: Ples. — 44.00: Ples. — 44.15: Orkester. — 44.30: Ples. — 44.45: Orkester. — 44.55: Ples. — 45.00: Ples. — 45.15: Orkester. — 45.30: Ples. — 45.45: Orkester. — 45.55: Ples. — 46.00: Ples. — 46.15: Orkester. — 46.30: Ples. — 46.45: Orkester. — 46.55: Ples. — 47.00: Ples. — 47.15: Orkester. — 47.30: Ples. — 47.45: Orkester. — 47.55: Ples. — 48.00: Ples. — 48.15: Orkester. — 48.30: Ples. — 48.45: Orkester. — 48.55: Ples. — 49.00: Ples. — 49.15: Orkester. — 49.30: Ples. — 49.45: Orkester. — 49.55: Ples. — 50.00: Ples. — 50.15: Orkester. — 50.30: Ples. — 50.45: Orkester. — 50.55: Ples. — 51.00: Ples. — 51.15: Orkester. — 51.30: Ples. — 51.45: Orkester. — 51.55: Ples. — 52.00: Ples. — 52.15: Orkester. — 52.30: Ples. — 52.45: Orkester. — 52.55: Ples. — 53.00: Ples. — 53.15: Orkester. — 53.30: Ples. — 53.45: Orkester. — 53.55: Ples. — 54.00: Ples. — 54.15: Orkester. — 54.30: Ples. — 54.45: Orkester. — 54.55: Ples. — 55.00: Ples. — 55.15: Orkester. — 55.30: Ples. — 55.45: Orkester. — 55.55: Ples. — 56.00: Ples. — 56.15: Orkester. — 56.30: Ples. — 56.45: Orkester. — 56.55: Ples. — 57.00: Ples. — 57.15: Orkester. — 57.30: Ples. — 57.45: Orkester. — 57.55: Ples. — 58.00: Ples. — 58.15: Orkester. — 58.30: Ples. — 58.45: Orkester. — 58.55: Ples. — 59.00: Ples. — 59.15: Orkester. — 59.30: Ples. — 59.45: Orkester. — 59.55: Ples. — 60.00: Ples. — 60.15: Orkester. — 60.30: Ples. — 60.45: Orkester. — 60.55: Ples. — 61.00: Ples. — 61.15: Orkester. — 61.30: Ples. — 61.45: Orkester. — 61.55: Ples. — 62.00: Ples. — 62.15: Orkester. — 62.30: Ples. — 62.45: Orkester. — 62.55: Ples. — 63.00: Ples. — 63.15: Orkester. — 63.30: Ples. — 63.45: Orkester. — 63.55: Ples. — 64.00: Ples. — 64.15: Orkester. — 64.30: Ples. — 64.45: Orkester. — 64.55: Ples. — 65.00: Ples. — 65.15: Orkester. — 65.30: Ples. — 65.45: Orkester. — 65.55: Ples. — 66.00: Ples. — 66.15: Orkester. — 66.30: Ples. — 66.45: Orkester. — 66.55: Ples. — 67.00: Ples. — 67.15: Orkester. — 67.30: Ples. — 67.45: Orkester. — 67.55: Ples. — 68.00: Ples. — 68.15: Orkester. — 68.30: Ples. — 68.45: Orkester. — 68.55: Ples. — 69.00: Ples. — 69.15: Orkester. — 69.30: Ples. — 69.45: Orkester. — 69.55: Ples. — 70.00: Ples. — 70.15: Orkester. — 70.30: Ples. — 70.45: Orkester. — 70.55: Ples. — 71.00: Ples. — 71.15: Orkester. — 71.30: Ples. — 71.45: Orkester. — 71.55: Ples. — 72.00: Ples. — 72.15: Orkester. — 72.30: Ples. — 72.45: Orkester. — 72.55: Ples. — 73.00: Ples. — 73.15: Orkester. — 73.30: Ples. — 73.45: Orkester. — 73.55: Ples. — 74.00: Ples. — 74.15: Orkester. — 74.30: Ples. — 74.45: Orkester. — 74.55: Ples. — 75.00: Ples. — 75.15: Orkester. — 75.30: Ples. — 75.45: Orkester. — 75.55: Ples. — 76.00: Ples. — 76.15: Orkester. — 76.30: Ples. — 76.45: Orkester. — 76.55: Ples. — 77.00: Ples. — 77.15: Orkester. — 77.30: Ples. — 77.45: Orkester. — 77.55: Ples. — 78.00: Ples. — 78.15: Orkester. — 78.30: Ples. — 78.45: Orkester. — 78.55: Ples. — 79.00: Ples. — 79.15: Orkester. — 79.30: Ples. — 79.45: Orkester. — 79.55: Ples. — 80.00: Ples. — 80.15: Orkester. — 80.30: Ples. — 80.45: Orkester. — 80.55: Ples. — 81.00: Ples. — 81.15: Orkester. — 81.30: Ples. — 81.45: Orkester. — 81.55: Ples. — 82.00: Ples. — 82.15: Orkester. — 82.30: Ples. — 82.45: Orkester. — 82.55: Ples. — 83.00: Ples. — 83.15: Orkester. — 83.30: Ples. — 83.45: Orkester. — 83.55: Ples. — 84.00: Ples. — 84.15: Orkester. — 84.30: Ples. — 84.45: Orkester. — 84.55: Ples. — 85.00: Ples. — 85.15: Orkester. — 85.30: Ples. — 85.45: Orkester. — 85.55: Ples. — 86.00: Ples. — 86.15: Orkester. — 86.30: Ples. — 86.45: Orkester. — 86.55: Ples. — 87.00: Ples. — 87.15: Orkester. — 87.30: Ples. — 87.45: Orkester. — 87.55: Ples. — 88.00: Ples. — 88.15: Orkester. — 88.30: Ples. — 88.45: Orkester. — 88.55: Ples. — 89.00: Ples. — 89.15: Orkester. — 89.30: Ples. — 89.45: Orkester. — 89.55: Ples. — 90.00: Ples. — 90.15: Orkester. — 90.30: Ples. — 90.45: Orkester. — 90.55: Ples. — 91.00: Ples. — 91.15: Orkester. — 91.30: Ples. — 91.45: Orkester. — 91.55: Ples. — 92.00: Ples. — 92.15: Orkester. — 92.30: Ples. — 92.45: Orkester. — 92.55: Ples. — 93.00: Ples. — 93.15: Orkester. — 93